

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**HODNOCENÍ AUTOMATICKÉHO PŘEKLADU SMT SYSTÉMŮ (GOOGLE
TRANSLATE, BING) Z FRANCOUZŠTINY DO ČEŠTINY: KOLOKACE
Z OBLASTI „ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ“**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Autorka práce: Barbora Víšková

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: čtvrtý

2016

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 9.prosince 2016

Barbora Víšková

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří vedoucímu práce panu doc. PhDr. Janu Radinskému, Ph.D. za jeho cenné rady, odborný dohled a čas, který mi v průběhu zpracování mé bakalářské práce věnoval.

ANOTACE

Tato bakalářská práce je zaměřena na hodnocení automatického překladu SMT systémů (Google Translate, Bing) z francouzštiny do češtiny: kolokace z oblasti „odpadového hospodářství“.

Úvodní kapitola je věnována historii strojového překladu a jeho využití. Následně jsou popsány základní principy strojového překladu jako je pravidlový strojový překlad, statistický strojový překlad, hybridní strojový překlad a počítačem podporovaný strojový překlad. Dále jsou představeny online překladače Google Translate a Microsoft Bing Translator doplněné o konkrétní studie správnosti jejich automatických překladů.

Na základě nastíněné typologie vzniklých chyb jsou pak v praktické části hodnoceny evaluace těchto překladačů, které jsou předmětem analýzy této práce.

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on a Evaluation of SMT translation systems (Google Translate, Bing) from French to Czech: collocations related to "Waste management".

At first, the work describes a brief history of machine translation. Then the work describes the basic principles of machine translation like the rule-based machine translation, the statistical machine translation, the hybrid machine translation and the by computer aided translation. The online translators GT and MB are introduced as well. These translators are completed by specific studies of correctness their evaluations.

The automatic translations of these translators are evaluated on the based of outlined typology of resulting mistakes. These automatic translations are the most important object of this bachelor thesis.

SEZNAM ZKRATEK

CAT – Počítačem podporovaný překlad

GT – Google Translate

BT - Microsoft Bing Translator

MT – Strojový překlad

HMT - Hybridní strojový překlad

SMT - Statistický strojový překlad

RBMT - Pravidlový strojový překlad

Obsah

ÚVOD.....	10
1. Historie strojového překladu	11
2. Základní principy strojového překladu	13
2.1. Pravidlový strojový překlad (RBMT).....	13
a) Přímý přístup (Direct approach).....	14
b) Nepřímý přístup (Indirect approach)	14
2.2. Statistický strojový překlad (SMT)	16
a) Word-based statistical translation model	16
b) Phrase-based statistical translation model.....	17
2.3. Hybridní strojový překlad (HMT)	17
2.4. Počítačem podporovaný překlad (CAT)	18
3. Online překladače	19
3.1. Google Translate	19
3.1.1. Historický vývoj společnosti Google Inc.....	19
3.1.2. Online překladač Google Translate	20
3.1.3. Hodnocení správnosti automatického překladu aplikace GT	20
a) Chybný překlad	21
b) Chyby v psaní velkých počátečních písmen.....	21
c) Gramatické chyby	22
d) Vynechání části překladu	22
e) Nepřeloženo	22
f) Pravopisné chyby	23
g) Chybná interpunkce	23
h) Změna výrazu, chybná syntax	24

i) Rozpor v překladu	24
j) Chybné rozpoznání vlastních jmen	24
k) Chybná terminologie	25
3.2. Microsoft Bing Translator.....	26
3.2.1. Historický vývoj společnosti Microsoft.....	26
3.2.2. Online překladač Bing	27
3.2.3. Hodnocení správnosti automatického překladu aplikace BT	27
a) Chybějící slova.....	28
b) Chybný slovosled	28
c) Volba nesprávného překladu slov	28
d) Nerozpoznaná slova nebo jejich tvary	29
e) Chybná interpunkce	29
4. Kolokace	32
4.1. Kolokace systémové	32
a) Pravidelné.....	32
b) Nepravidelné	32
4.2. Kolokace textové	32
a) Pravidelné.....	32
b) Nepravidelné	33
4.3. Textově-systémové kolokace	33
5. Seznam testovaných kolokací a jejich český překlad	34
6. Evaluace	48
6.1. Evaluace překladače Google Translate.....	49
a) Chybná terminologie.....	49
b) Vynechání překladu části kolokace	50

c) Nepřeloženo	52
d) Gramatické a tvaroslovné chyby	53
e) Desambiguace	57
f) Chybný překlad	58
6.2. Evaluace překladače Bing Translator	61
a) Chybná terminologie.....	61
b) Vynechání překladu části kolokace	63
c) Nepřeloženo či překlad anglický	65
d) Gramatické a tvaroslovné chyby	67
e) Desambiguace	69
f) Chybný překlad	70
ZÁVĚR.....	77
RESUMÉ	80
Seznam použitých zdrojů.....	82
Odborná literatura.....	82
Slovníky	85
Webové stránky.....	85
PŘÍLOHA	87

Úvod

Cílem této bakalářské práce je vyhodnocení správnosti automatického překladu online dostupných překladačů Google Translate a Microsoft Bing Translator z francouzštiny do češtiny. Do překladačů bude postupně zadáváno 223 kolokací z oblasti odpadového hospodářství, které byly přejaty z bakalářské práce L. Papouškové (2007).

Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. První část práce obsahuje pět kapitol. První kapitola ve stručnosti shrne historii strojového překladu, jehož počátky sahají do 50. let 20. století. Ve druhé kapitole budou představeny čtyři základní principy strojového překladu a to pravidlový strojový překlad (RBMT), statistický strojový překlad (SMT), hybridní strojový překlad (HMT) a nakonec počítačem podporovaný překlad (CAT). Třetí kapitola představí online zdarma dostupné překladače Google Translate (GT) a Microsoft Bing Translator (BT), jejichž překlady budou hodnoceny v druhé části této práce. Uvedeny budou i konkrétní studie zabývající se hodnocením správnosti jejich automatických překladů. Čtvrtá kapitola bude věnována pojmu „kolokace“ obecně. Poslední kapitola první části této práce bude obsahovat konkrétní výčet 223 zkoumaných kolokací (Papoušková, 2007).

Druhá část práce bude zaměřena na samotnou analýzu překladů kolokací pomocí online překladačů GT a BT. Poté, co budou stanoveny jednotlivá kritéria hodnocení správnosti jejich překladů, budou chybně přeložené kolokace rozděleny do šesti kategorií, konkrétně: chybný překlad, chybná terminologie, vynechání překladu části kolokace, nepřeloženo (nepřeloženo či překlad anglický pro BT), gramatické a tvaroslovné chyby, desambiguace. Správnost evaluací obou překladačů bude hodnocena jednak dle českých překladů uvedených v bakalářské práci L. Papouškové (2007), ale také dle překladů IATE databáze. Pro lepší orientaci bude hodnocení kvality překladů prováděno nejprve pro GT a nakonec pro BT.

Závěr v českém a resumé ve francouzském jazyce poté shrne výsledky analýzy této práce.

1. Historie strojového překladu

V následující kapitole si stručně popíšeme historický vývoj strojového překladu a rozebereme si důvody, proč se vlastně v dnešní době stal tolik populární. Budeme vycházet z publikace *Machine translation: A concise history* (2007) od W. Johna a dále pak z *Machine Translation An Introductory Guide* (1994) od D. Arnolda a kol.

Strojový překlad je v dnešní době velmi využíván a to rovnou z několika důvodů. Dennodenně v médiích slyšíme termín "mezinárodní spolupráce". V tomto smyslu jde o kooperaci mezi státy, chudými i bohatými, která spočívá v předávání nových poznatků a zkušeností, dále pak podpoře mezinárodního obchodu, s čímž úzce souvisí odstranění jazykových bariér. S dalším využitím strojového překladu se setkáme v oborech jako je medicína, ekonomie, technických oborech, zemědělství a dalších, ve kterých se bez sledování světových trendů jen těžko obejdeme.

Už od počátku byly překlady SMT systémů využívány převážně v technických a vědeckých oborech a ne například v literatuře, právních textech či v sociologii, kde je pak třeba brát v úvahu kulturní rozdíly. Ve vědeckých a technických oborech navíc poptávka po překladech téměř vždy převyšovala nabídku školených překladatelů, a tak s příchodem internetu rapidně rostl zájem o takzvané okamžité překlady, které sice často nejsou stylisticky a gramaticky přesné, ale zachovávají hlavní myšlenku, což je v tomto případě stěžejní.

První impulz k možnosti využití počítače, který do té doby sloužil především k vojenským účelům (konkrétně k numerickým výpočtům) k překladu mezi jazyky byl zaznamenán v 50. letech v New Yorku. Byl to právě Warren Weaver, který je považován za průkopníka této myšlenky. Roku 1949 pak vydal Memorandum, do kterého shrnul vůbec první poznatky týkající se strojového překladu. Zaměřil se především na obecné principy a strategie jeho fungování v horizontu příštích let, ale upozornil také na možné nástrahy a problematické aspekty.

V následujících letech zájem o MT prudce rostl, a proto byla roku 1952 zorganizována první velice úspěšná konference v Massachusettském technologickém institutu. Vzhledem k tomu, že byla otevřena široké veřejnosti, měla funkci především informační. Jedním z jejích nejdůležitějších výstupů bylo sestavení výzkumného týmu, o které se zasloužil Leon Dostertem v kooperaci s IBM. Skupina vybraných vědců pak měla za úkol provést vůbec první veřejný experiment týkající se strojového překladu. V sídle IBM v New Yorku roku 1954 proběhl tedy tzv. Georgetownský experiment, který byl stavěn na překladu asi šedesáti vět s chemickou tematikou z ruštiny do angličtiny. Protože s příchodem Studené války v USA rostla obava ze Sovětského svazu, měl výběr zkoumaných vět válečný podtext. Použitý slovník obsahoval 250 slov a bylo ustanoveno pouze 6 gramatických pravidel. Šlo o tzv. přímý překlad. Zřetel byl brán i na morfologii a syntax. I přes v mnoha směrech značně nedokonalé výsledky se tento výzkum těšil velké popularitě a v mnohých vzbudil chuť po jeho zlepšení. Dokonce byla zajištěna finanční podpora sponzorů pro vývoj a výzkum strojového překladu pro další roky. V průběhu dalších let byly zaznamenány podobné experimenty, konkrétně v New Yorku Americkou chemickou společností, anebo na ruské Akademii věd pod vedením D. Y. Panovem.

V průběhu roku 1954 byly založeny výzkumné skupiny na Harvardově a Cambridgeské univerzitě. O dva roky později byla zorganizována první mezinárodní konference, které se zúčastnilo USA, Velká Británie, Kanada a Sovětský svaz. Jednotlivé výzkumné skupiny zde prezentovaly své poznatky a společně sestavily obecný systém, který dominoval po dalších 5 let. Jejich přístupy se ale v některých úhlech pohledu lišily, někteří zastávali tzv. „empirický“ přístup strojového překladu, druzí naopak ten „teoretický“. Pro některé byla stěžejní syntax, pro další zase lexikologie. Všichni ale měli stejný cíl a to dovedení strojových překladačů k dokonalosti.

Od roku 1956 se výzkum v oblasti strojového překladu setkával s velkým nadšením po celém světě. V USA byl i nadále financován vládou, armádou a soukromými sponzory. Postupem času ale kvůli neuspokojivým výsledkům entuziasmus opadl, a tak byly finanční zdroje v sedmdesátých letech značně omezeny, což zapříčinilo stagnaci intenzivního výzkumu na další desetiletí.

2. Základní principy strojového překladu

V této kapitole si popíšeme čtyři základní principy zdrojového překladu, kterými jsou pravidlový strojový překlad (RBMT), statistický strojový překlad (SMT), hybridní strojový překlad (HMT) a nakonec počítačem podporovaný překlad (CAT).

2.1. Pravidlový strojový překlad (RBMT)

Pravidlový strojový překlad (Rule-based machine translation) byl vůbec první komerční systém strojového překladu. Jedna z prvních společností, která se podílela na jeho vzniku, byl Systran. Program RBMT byl výrazně komplexnější než dosavadní překlady slovo od slova, a to tím, že se zakládal zejména na lingvistických pravidlech, která při překladech umožňovala např. změnu pořadí slov ve větě a také brala v úvahu významy slov v závislosti na kontextu. Georgetownský experiment z roku 1954, o kterém byla řeč v předešlé kapitole, byl vůbec první demonstrací pravidlového strojového překladu. Metodika pravidlového strojového překladu spočívá ve třech fázích: syntaktická a sémantická analýza zdrojového textu, převod a nakonec syntaktické a sémantické generování cílového textu. Konkrétním postupem je vždy rozčlenění zdrojového textu na segmenty, které jsou následně překládány za pomoci slovníků. Výsledkem je základní forma překladu, která ale není konečná. Následně je potřeba vyřešit problém nejednoznačnosti u vícevýznamových slov. Poté překlad podléhá lexikálnímu a strukturálnímu transferu jednotlivých segmentů a konečně posledním krokem je volba správné podoby spisovného jazyka, tedy korektura.

Právě kvůli zmíněným úskalím, jako je víceznačnost, jsou pravidlové překlady časově i finančně náročné. Pro zlepšení fungování tohoto systému je navíc zapotřebí dostatek jazykových znalostí. (Costa-Jussà a kol., 2012)

Hutchins ve své publikaci *An introduction to machine translation* (1992) představuje základní MT strategie, z nichž je historicky nejstarší tzv. přímý přístup (Direct appro-

ach), jinak také prvogenerace MT systémů. Ale kvůli neuspokojivým výsledkům této metody překladu byl vyvinut tzv. nepřímý přístup (Indirect approach), který zahrnuje další dvě metody a to tzv. metodu přenosu (Transfer method) a interlingvální přístup (Interlingua). Všechny uvedené postupy si teď postupně popíšeme.

a) Přímý přístup (Direct approach)

Přímý přístup, anglicky direct approach, je charakterizován absencí jakéhokoli mezičlánku v procesu samotného překladu. To znamená, že překlad postrádá jakýsi "mezibod" a text zdrojového jazyka je "přímo" přeložen do jazyka cílového. Je nutné mít na paměti, že metoda přímého přístupu se začala používat v padesátých letech dvacátého století, tedy v době, kdy byly k dispozici pouze počítače na velmi nízké úrovni. Prvním krokem přímého přístupu je tzv. morfologická analýza, která sloužila především ke zjednodušení zdrojového textu (např. převod sloves do základních tvarů). Druhým a také posledním krokem bylo pak následné vyhledávání vhodného překladu v příslušných dvojjazyčných slovnících.

Velkou nevýhodou této metody je fakt, že cílový text vychází pouze z výše uvedené morfologické analýzy, jinak řečeno nebere v úvahu syntaktickou ani sémantickou rovinu, a proto postrádá jakoukoli vnitřní strukturu. Výsledný text podléhá jen lehké úpravě ve formě možné změny postavení větných členů, například adjektiv.

Vzhledem k tomu, že přímý přístup nepřinesl příliš pozitivní výsledky, byl proto později vynalezen tzv. nepřímý přístup.

b) Nepřímý přístup

- *Interlingvální metoda*

I v tomto případě se jedná o historicky starší metodu nepřímého přístupu, než je jeho druhá varianta metoda přenosu. U interlingvální metody se již dá hovořit o pomyslném mezistupni, tzv. interlingvě, která je známá také jako abstraktní reprezentace textu.

Interlingva je jakýsi uměle vytvořený "jazyk" představující mezistupeň mezi zdrojovým a cílovým textem. Je důležité zmínit, že abstraktní reprezentace není nijak jazykově závislá, ale je neutrální. Tato metoda je velice zajímavá pro mnohojazyčné systémy. Cílový jazyk totiž v podstatě nemá žádný vliv na průběh analýzy.

Již v minulosti byla zaznamenána snaha o podobný nezávislý produkt, který by sloužil jako prostředník mezi kterýmikoli přirozenými jazyky. Avšak nikdy tento nápad nebyl dotažen do konce.

- *Metoda transferu*

Druhou variantou nepřímého přístupu je tzv. metoda přenosu. Obecně vzato, všechny překladatelské systémy zahrnují přenos nějakého druhu. I v tomto případě lze hovořit o existenci jakési abstraktní reprezentace textu, s tím rozdílem, že v tomto případě už je jazykově závislá a je specifická pro konkrétní použitý jazyk, ať už zdrojový či cílový.

Výsledkem analýzy je abstraktní forma zdrojového textu, která je převedena do abstraktní formy cílového textu. U této metody hovoříme tedy o více než jednom transferu. Oproti předchozí interlingvální metodě se zde setkáváme s řadou nevýhod. Přidání nového jazyka do systému totiž není zdaleka tak jednoduché. Je nutné vytvořit nový jazykový modul nejen pro zdrojový a cílový jazyk, ale dokonce i pro každý přenos.

Navzdory uvedeným nevýhodám přístupu je metoda transferu oproti interlingválnímu přístupu favorizována. Důvodů je hned několik, a to jednak obtížná definice interlingvy některých jazyků v první řadě, ale v neposlední řadě i složitý proces samotné analýzy u interlingválního přístupu.

2.2. Statistický strojový překlad (SMT)

Statický strojový překlad, anglicky statistical machine translation, je komplexnější formou překladu, jejímž základem je tzv. paralelní korpus., tím se rozumí veškeré online dostupné texty přeložené a do databáze vložené kvalifikovanými překladateli. Po prozkoumání veškerých dostupných paralelních textů vznikne tzv. algoritmus, který představuje základ pro samotný překlad. Neustále se rozrůstající jazykové korpusy stejných textů jsou pak rozděleny do dvou částí, a to na segmenty zdrojového jazyka a jejich překlady do jazyka cílového. Dvojice segmentů, tj. slova nebo věty, jsou pak následně kombinovány se svým nejideálnějším protějškem. (Lopez, 2008)

Segmenty zdrojového jazyka mají buďto podobu slov (Word-based statistical translation model) anebo vět (Phrase-based statistical translation model). Obě možnosti si nyní popíšeme, vycházet budeme z publikace Statistical machine translation (2010) od Philippa Koehna.

a) Word-based statistical translation model

Dnes už neaplikovaný model tzv. "slovního překladu" vlastně položil základ pro statický překlad. Jeho vůbec první užití bylo zaznamenáno v osmdesátých letech 20. století. Postupem času byl sice tento model nahrazen modernějšími principy, avšak jeho základními myšlenkami se SMT systém řídí dodnes. Základním principem „modelu založeném na slovech“ je překlad jednotlivých slov, což znamená, že kontextová rovina jde v tomto případě stranou. Následně probíhá statistické vyhodnocení frekvence výskytu překladů jednotlivých slov.

Metoda založená na překladech slov ale přináší i řadu úskalí. Nejenže překlad jednoho slova ze zdrojového jazyka nemusí nutně být jedním slovem v jazyce cílovém, ale i fakt, že jsou slova překládána jedno po druhém, jinak řečeno hledí se na ně tak, že vlastně netvoří žádný ucelený soubor a nejsou zasazena do žádného kontextu. Právě to

je ale velkým nedostatkem zmíněné metodiky, neboť může velmi lehce dojít k záměně významů u polysémních slov.

b) Phrase-based statistical translation model

Kvůli řadě problémů a nejasností, které vznikaly při překladech dle výše uvedeného "word-based statistical translation" modelu byl upřednostněn tzv. "phrase-based" model. Jak už název napovídá, překlad již není zaměřen na osamocené textové jednotky, ale na tzv. sekvence textu, tím se rozumí např. věty, slovní spojení nebo víceslovná pojmenování. Proto se „model založený na frázích“ konečně dotýká i textové roviny. Tento fakt nám umožňuje předejít nesrovnalostem jako je např. nejednoznačnost nebo dvojsmyslnost, jak tomu bylo v případě "word-based" modelu.

2.3. Hybridní strojový překlad (HMT)

Hybridní strojový překlad je už dle svého názvu hybridem dvou systémů, a to pravidlového a statistického. Hlavním cílem HMT je využití všech pozitivních vlastností obou zmíněných systémů za účelem dosažení kvalitního překladu. Jednotlivé výhody, tj. pravidly řízené logické a strukturální zákonitosti, tedy lingvistická rovina na straně jedné a na druhé straně statistika se svou širokou škálou segmentů pro překlad. Kombinace zmíněných dvou systémů vytváří hybridní překlad. Tato metodika se v posledních letech stala velmi oblíbenou a úspěšnou. HMT využívá například oblíbená aplikace Microsoft Bing Translator, PROMT anebo SYSTRAN. (Federico a kol., 2013)

2.4. Počítačem podporovaný překlad (CAT)

Počítačem podporovaný překlad, anglicky computer-aided translation, je další metodou překladu využívanou především profesionálními překladateli. Jedná se tedy o lidské překlady textů za pomoci počítače, který překladateli jeho práci usnadňuje. Hlavním jádrem počítačem podporovaného překladu jsou tzv. CAT nástroje. Při procesu samotného překladu si překladatelé pomáhají již dříve přeloženými texty, které jsou uloženy v programovém vybavení počítače neboli softwaru, konkrétně v tzv. překladatelské paměti (translation memory), přesněji v jeho databázi (translation memory database). (Federico a kol., 2013)

Překlad nového textu vždy začíná jeho rozdělením na segmenty. Jednotlivé termíny jsou následně vyhledávány v databázi překladatelské paměti. V případě, že jsou nalezené překlady vyhovující, překladatel je může použít. Hlavním rozdílem mezi CAT a SMT systémy je, že základem CAT jsou lidské překlady a počítač jen nabízí odpovídající možnosti překladu jeho segmentů. Ty už ale nejsou automaticky generovány počítačem, jako je tomu u SMT, ale jsou do databáze vkládány samotnými překladateli. Tato metoda překladu je často využívána v oborech, kde je terminologie jasně daná a tím pádem neměnná (medicína, technické obory atd.). CAT je tedy spíše pomůckou pro profesionální překladatele za účelem usnadnění a zvýšení kvality jejich práce. Výhodou CAT systému je tedy úspora času, ale i nákladů. Mezi nejznámější CAT nástroje patří například Trados, Transit, OmegaT, anebo Déjà Vu. (Bowker a kol., 2002)

3. Online překladače

V následující kapitole si představíme online překladače Google Translate a Microsoft Bing Translator, jejichž překlady budou v druhé části této práce testovány.

3.1. Google Translate

Online překladač Google Translate je jednou z nejnámějších a nejčastěji využívaných překladatelských aplikací současné doby. Jejím provozovatelem je, jak již název napovídá, společnost Google Inc.

3.1.1. Historický vývoj společnosti Google Inc.

Společnost Google Inc. byla založena roku 1998 Larrym Pagem a Sergeyem Brinem. Přestože oficiálním sídlem Google Inc. je Mountain View v Kalifornii, pobočky této společnosti jsou rozšířeny až do čtyřiceti zemí světa. Celkem sedmdesát poboček společnosti Google Inc. ve více než šedesáti zemích světa zaměstnává přes 40 000 zaměstnanců a je předpokládána její další expanze díky neustálému pokroku informačních technologií. Uživatelům Googlu je umožněno vyhledávat informace, dokumenty nejen v jejich rodném jazyce, ale i v dalších sto třiceti jazycích, které společnost Google podporuje.¹

---

¹ <https://www.google.cz/intl/cs/about/>

3.1.2. Online překladač Google Translate

Aplikace Google Translate funguje od roku 2006 a je svému vysokému počtu uživatelů z celého světa poskytována zdarma na webové stránce <https://translate.google.cz/>. Díky této skutečnosti je Google Translate velice oblíbený mezi uživateli celého světa. V posledních letech se stal velmi populární a to především díky velmi rychlému překladu slov, vět, dokumentů a v současné době dokonce i webových stránek až do devadesáti světových jazyků. Automatický online překladač Google Translate při jednotlivých překladech využívá tzv. princip statického strojového překladu.²

3.1.3. Hodnocení správnosti automatického překladu aplikace GT

Nejvyužívanějším a pravděpodobně i vysoce spolehlivým systémem mezi překladači je v dnešní době aplikace Google Translate. Nejen vzhledem k vysokému počtu podporovaných jazyků, ale v neposlední řadě díky často vysoké kvalitě jeho výstupů.

Ve svém článku *Translation technology explored: Has a three-year maturation period done Google Translate any good?* (2014) popisuje Lotzová a Van Rensburg studii Jazykového centra Stellenboschovy univerzity, která spočívala v analýze překladů odborných textů z jazyka zdrojového (afrikánština) do jazyka cílového (angličtina) a naopak za pomoci aplikace GT.

Totožné texty o 312 slovech byly překládány celkem třikrát, a to v roce 2010, 2011, 2012. Kvalifikování překladatelé analyzovali chyby, které se v překladech GT vyskytly. Poté byly vyhodnoceny nejčastější chyby, kterých se GT dopustil a tím byl nastíněn i vývoj jeho kvality v uvedených třech letech. Konkrétně pro rok 2010 bylo analyzováno 71 chyb, pro rok 2011 60 chyb a nakonec pro rok 2012 pouhých 48 chyb. Výstupem analýzy jsou grafy zmíněných tří let obsahující sestupné pořadí chyb dle frekvence jejich výskytu v překladech. Výsledky tedy ukázaly, že počet chyb v překladech GT

---

² http://translate.google.cz/about/intl/cs_ALL/index.html

s časem klesá. Detailní typologie analyzovaných chyb, kterých se GT v překladech dopustil, je následovná:

a) Chybný překlad

Počet chyb spadajících do této kategorie byl ve všech třech uvedených letech poměrně vysoký, přesněji pro rok 2010 bylo identifikováno osm chyb, v roce 2011 se jejich počet zvýšil na deset a v roce 2012 bylo zaznamenáno devět chyb tohoto typu. Konkrétní chybné překlady v roce 2012 se vyskytovaly ve spojení "Rituele mistifiseer", které GT chybně přeložil jako "Ritual demystify" namísto správného překladu "Ritual mystifies/Rituals mystify". Další chybný překlad nastal u překladu spojení "Afhanklikes ontvang slegs 30% daarvan", GT opět chybně přeložil jako "Dependents receive only 30% of them", přičemž správný překlad je "Dependants receive only 30% of that". Jako třetí případ je uvedeno spojení "verkry invloed" chybně přeloženo GT jako "possess influence" namísto vhodnějšího "obtain influence".

Důsledkem chybného překladu často dochází ke změně významu překládaného textu. Jak již bylo zmíněno, v procesu evaluace GT je určující obsah online databáze, z které GT při překladech vychází. Ta však podléhá neustálým změnám. Každý uživatel internetu ji svou činností může ovlivnit ať už pozitivně, nebo negativně - kvalita vzniklých dat může být často sporná. A právě to bývá častým důvodem vzniku chyb tohoto typu. To vysvětluje i jakýsi "krok zpět" co do kvality zkoumaných překladů (viz "Rozpor v překladu").

b) Chyby v psaní velkých počátečních písmen

Srovnáme-li počet chyb v psaní velkých počátečních písmen (na začátku věty, u vlastních jmen) v překladech ve všech třech letech, pak jsou údaje následující: v roce 2010 bylo zaznamenáno jedenáct chyb, v roce 2011 osm chyb a pro rok 2012 devět chyb. Tyto údaje dokazují, že v průběhu tří let nedošlo k výraznému snížení počtu chyb tohoto typu. Pravidla psaní velkých počátečních písmen se v jednotlivých jazycích liší. V procesu evaluace jsou určující pravidla jazyka cílového (ex. There is Mr Lee and Mrs Johnson X Daar is mnr Lee en mev Johnson). Jak dokazují výše uvedené výsledky, GT

během zkoumaných tří let nebyl schopen zajistit odpovídající metodu pro správný přenos velkých počátečních písmen ze zdrojového do cílového textu.

c) Gramatické chyby

Počet gramatických chyb taktéž nezaznamenal výrazný pokles v průběhu uvedených tří let, konkrétně pro rok 2010 bylo registrováno devět chyb, o rok později šest chyb a v roce 2012 sedm chyb. Ke gramatickým chybám dochází zpravidla v důsledku porušení mluvnických pravidel cílového jazyka, často nesprávné shody podmětu s přísudkem, chybného časování sloves (ex. "Women does not control the resources", "Ritual hide the genderinequality"), dále chybného skloňování podstatných a přídavných jmen, zájmen a také v důsledku nesprávného nahrazení přídavného jména příslovcem.

d) Vynechání části překladu

Počet registrovaných chyb tohoto typu byl pro uvedené tři roky následující: pro rok 2010 bylo zjištěno pět chyb, pro rok 2011 pouze dvě chyby a v roce 2012 došlo k nárůstu na šest chyb. Je nezbytné zmínit, že vynechávání základních elementů je podstatně častější jev než jejich připojování, které většinou plní explikativní funkci. V překladech všech tří let bylo zaznamenáno dokonce i úplné vynechání některých slov.

e) Nepřeloženo

V roce 2010 byl počet případů nepřeložených slov, případně nepřeložených slovních spojení, zaznamenán 5x. Totožný počet byl analyzován i v roce 2011, zatímco v roce 2012 se tak stalo pouze ve čtyřech případech, konkrétně "mistifikasie", "mistifiseer", "trekarbeiderinkomste", "saameet". Nepřeložení posledního zmíněného výrazu bylo v důsledku pravopisné chyby v něm. Obecně tak nastává, když GT pro slova či slovní spojení nenalezne v databázi žádnou shodu mezi zdrojovým a cílovým jazykem a nemá tak z čeho čerpat. V cílovém textu tedy pak daný výraz zůstává nepřeložen a je do něj vložen ve své původní podobě. Stává se tak nejčastěji ve složitějších konstrukcích jako jsou dlouhá souvětí či řetězce několikanásobných větných členů, proto je žádoucí se těmito konstrukcím ve zdrojovém textu vyhnout.

f) Pravopisné chyby

Chyby tohoto typu byly v roce 2010 zaznamenány ve dvou případech. Stejný počet chyb byl i pro rok 2011, kdežto v roce 2012 se jejich výskyt zvýšil na tři. Dochází k nim v případě porušení pravidel pravopisu cílového jazyka. V důsledku těchto chyb v překladu může dojít k záměně smyslu původního slova (ex. principle X principal, systemic X systematic, dear X deer), což může ovlivnit i kontext cílového sdělení. Ve všech třech letech se v překladech objevila totožná chyba ve slově “dependants” (chybně “dependents”), kde hraje zásadní roli fakt, že nastavení GT svým uživatelům neposkytuje možnost výběru mezi britskou a americkou angličtinou, ale nabízí pouze anglický jazyk. I když se v textech objevovaly výrazy britské angličtiny, ve výzkumu byla brána v potaz angličtina americká. A právě tato skutečnost byla častou příčinou výskytu pravopisných chyb v cílovém textu, které ovšem v některých případech nebyly brány v úvahu. Ani jedna varianta angličtiny totiž není chybná.

Do této kategorie řadíme i slovní tvar a jeho užití. V prvním zmíněném se jedná o správnou formu slova - např. v jednotném a množném čísle - se stejným kořenem (ex. The product has been tampered with and is no longer safety). Kdežto jeho užití se týká např. předložkových vazeb (ex. married to X married with) anebo použití některých sloves (ex. take X make a walk). Je nezbytné zmínit, že skóre těchto dvou kategorií se ve zkoumaných třech letech nelišilo.

g) Chybná interpunkce

Chyby tohoto typu v uvedených třech letech zaznamenaly značný vývoj, a sice v roce 2010 bylo analyzováno osm chyb, v roce 2011 se jejich počet snížil na polovinu a v roce 2012 se objevily pouze dvě chyby tohoto druhu. Každé interpunkční znaménko má v textu svůj vlastní význam a plní jinou funkci. V procesu evaluace jsou určující pravidla jazyka cílového, které by v překladu měla být dodržena. Řadíme sem např. uvozovky, čárky, středníky a dvojtečky. Většina z analyzovaných chyb vznikla při nesprávném nahrazení dvojtečky čárkou, což často vedlo i ke změně významu věty. V několika málo případech byla dokonce čárka v cílovém textu zcela vynechána. Za další chybu bylo považováno i nesprávné grafické členění textu na odstavce.

h) Změna výrazu, chybná syntax

V roce 2010 bylo zaznamenáno osm chyb prvního zmíněného typu, v roce 2011 sedm chyb a nakonec v roce 2012 byla analyzována pouze jedna chyba. Jedná se o elementy v textu, které odkazují na jiná slova, či věty. Co se týče chyb syntaktických, v roce 2010 byly zjištěny tři chyby, v roce 2011 dvě a v roce 2012 žádné. Jde tedy o dva hraniční výrazy, které sice v cílovém textu byly přeloženy správně, ale došlo k odkazu na jiná slova či věty, anebo ke změně větného slovosledu, tedy k syntaktické chybě. Pokud v důsledku syntaktické chyby dojde ke změně významu, je chyba považována za závažnější.

i) Rozpor v překladu

Jedná se o zvláštní kategorii chyb, které se vyznačují rozporem v překladu totožných slov v rámci jednoho cílového textu. V roce 2010 a 2011 se žádné zmíněné nesrovnalosti nevyskytovaly. Kdežto v překladu z roku 2012 byl zaznamenán jeden takový případ, a to konkrétně ve slově “voorouers”. Tento výraz se ve zdrojovém textu vyskytl celkem dvakrát, přičemž GT ho v cílovém textu pokaždé přeložil jiným způsobem: “Voorouers” byl tedy jednou přeložen jako rodiče (“parents”) a jako předci (“ancestors”). Jde tedy o typ chyb, který v uvedených třech letech nezaznamenal posun k lepšímu, ale právě naopak. Důvodem je přibývající množství dat různé kvality na webu, o kterém jsem se již zmínila v prvním typu chyb, tj. v kategorii chybný překlad.

j) Chybné rozpoznání vlastních jmen

V roce 2010 byly zaznamenány dvě chyby tohoto typu. Stejný počet chyb byl registrován i v roce 2011, kdežto v roce 2012 nebyla tato chyba zaznamenána vůbec. V prvních dvou letech se jednalo o totožnou chybu v překladu vlastního jména “Frederick Engels”, kdy GT chybně přeložil příjmení “Engels” jako název anglického jazyka “English”. V roce 2012 se již tento chybný překlad neobjevuje. Bylo ovšem nutné uvést ho v kombinaci se jménem křestním, tedy celé jméno, to se v průběhu posledního analyzovaného roku stalo součástí databáze, z které GT při svých překladech z afrikánštiny do angličtiny a naopak čerpá.

k) Chybná terminologie

V roce 2010 byly zjištěny dvě chyby tohoto typu, v roce 2011 tři chyby a v roce 2012 žádná chyba. Příčinou je vynechání odborné terminologie uvedené ve zdrojovém jazyce a její nepřeložení. Jde především o terminologii z oblasti techniky, práva a financí. Pro její správné užití je nutné, aby tato terminologie byla součástí databáze termínů, z kterých následně GT při svých překladech vychází. V méně odborných textech lze přeložit pomocí opisu výrazy podobného významu. (Lotz a kol., 2014)

Jak je z výše uvedeného výčtu chyb generových GT zřejmé, některé kategorie chyb jsou nepřesně vymezené a mohly by být lehce zaměnitelné. Například kategorie gramatické chyby, kdy jde především o porušení mluvnických pravidel cílového jazyka (např. nesprávné časování, chybná shoda podmětu s přísudkem) je téměř totožná s kategorií pravopisné chyby, ve které by mělo být stěžejní tvarosloví, tzn. správné tvary jednotného/množného čísla anebo předložkové vazby. Proto jsem v praktické části práce zmíněné dvě kategorie sloučila do jedné: kategorie gramatických a tvaroslovných chyb. Uvedené výsledky ukázaly, že v roce 2012 je tedy pozorován nejčastěji chybný překlad, který je považován za velmi závažný kvůli jeho vlivu na změnu významu. Další nejčastěji pozorovanou kategorií jsou chyby v psaní velkých počátečních písmen. Třetí nejčastější kategorií jsou chyby gramatické, tedy ty, které zahrnují nesprávné časování sloves či shodu podmětu s přísudkem.

Pro porovnání si uvedeme další studii automatických překladů Google Translate. V tomto případě se jedná o překlady dohromady 100 vět z překladatelské aplikace Mojarem Harmah z perštiny do angličtiny a naopak. Ve své studii *A Comparative Study of Google Translate Translations: An Error Analysis of English-to-Persian and Persian-to-English Translations* (2016) Hadis Ghasemi a Mahmood Hashemian popisují a posléze hodnotí úspěšnost překladů i s následným výčtem vzniklých chyb.

Překlady byly podrobně analyzovány a frekvence jednotlivých chyb byly zaznamenávány do tabulek. Následně bylo analyzováno 6 kategorií nejčastějších chyb.

Nejčastěji byly zaznamenány lexikálně sémantické chyby (68x). Druhým nejčastějším typem chyb byl nesprávný slovosled (36x). Jako další nejčastější typ chyb bylo uvedení nehodících se slov (27x), dále nesprávný slovesný čas (25x), chybná předložková vazba (20x) a nakonec chybné zvolení vidu (4x).

Dle uvedených výsledků obou analýz můžeme konstatovat, že nejčastěji se vyskytující lexikálně sémantické chyby jsou podobné kategorii chybný překlad z předchozí studie, obě se totiž dotýkají změny významu. Ve druhé studii je druhou nejčastější kategorií chybný slovosled. Ten je ale v předchozí studii zahrnut do kategorie změna výrazu, chybný syntax a v roce 2012 její výskyt v překladech nebyl nijak markantní. Třetí nejčastější chybou v druhé studii bylo nesprávné užití slovesa, což je v první studii zahrnuto do kategorie gramatických chyb a je v ní také třetí nejčastěji se vyskytující chybou. Tolik shrnutí často se vyskytujících chyb v automatických překladech Google Translate.

3.2. Microsoft Bing Translator

Microsoft Bing Translator je překladatelská služba, která je svým uživatelům poskytována online. Provozuje ji společnost Microsoft.

3.2.1. Historický vývoj společnosti Microsoft

Microsoft Bing Translator je provozován společností Microsoft, která byla založena roku 1975 Billem Gatesem a Paulem Allenem. Centrální sídlo společnosti je v americkém Redmondu ve státě Washington. Na území České republiky se její pobočka objevuje až v roce 1992, jejíž generální ředitelkou je od roku 2013 Biljana Weber.

Hlavní činnost společnosti Microsoft je spojená s neustálým vývojem počítačových produktů, jako jsou především kancelářské balíky a služby, jejímž klíčovým produktem je operační systém Windows. Společnost Microsoft dále tvrdí, že se výrazně zapojuje do projektů společenské odpovědnosti. Překladač Microsoft Bing Translator funguje na bázi kombinace statistických a lingvistických metod, je proto tzv. hybridním systémem.³

3.2.2. Online překladač Bing

Aplikace Microsoft Bing Translator je překladatelská služba dostupná na webových stránkách <http://www.bing.com/translator> zcela zdarma. Nejenže podporuje více než 45 světových jazyků, ale také představuje platformu překladům pro další programy společnosti Microsoft, jako je např. Office, Outlook, anebo Internet Explorer.⁴

3.2.3. Hodnocení správnosti automatického překladu aplikace BT

Na základě článku A Survey of Translation Quality of English to Hindi Online Translation Systems (Google and Bing) (2013) od B. S. Dhakara a kol. se zaměříme na evaluaci BT.

Tato studie zkoumá úspěšnost překladů z angličtiny do hindštiny, tedy mezi oficiálními jazyky Indie, pomocí online překladačů jako je GT a BT. My se ale zaměříme na evaluaci BT. Zkoumané texty pocházejí z různých oblastí, počínaje novinovými články, technologickými, lékařskými a nakonec oficiálními dokumenty. Výsledky budou porovnávány a analyzovány za pomoci výsledků manuálního překladu.

---

³ <https://blogs.msdn.microsoft.com/translation/>

⁴ <http://www.bing.com/translator/help/>

Evaluace obou překladačů byly následně rozděleny do 5 kategorií chyb, které se v překladech objevily. Jejich výčet je následovný:

a) *Chybějící slova*

Tato kategorie zahrnuje všechna slova, která se v překladech neobjevila. Jde o dva typy slov a to ta, která mají přímý vliv na smysl překládané věty a pak ta, jejichž přítomnost je nezbytná pro správnou větnou konstrukci, týká se tedy spíše gramatických jevů, ale smysl je zachován.

První typ chybějících slov je logicky považován za závažnější. Největší vliv na změnu významu překládané věty mají pak chybějící větné členy jako je podmět nebo přísudek, překvapivě velký vliv ale může mít i chybějící předložka.

b) *Chybný slovosled*

Tato kategorie chyb představuje nesprávný pořádek slov ve větě, který je často příčinou změny smyslu překládané věty.

c) *Volba nesprávného překladu slov*

Nejširší kategorie chyb je volba nesprávného překladu slov. Nastane tak, když systém není schopen najít správný ekvivalent pro dané slovo. Setkáváme se s více typy chybných slov, z nich nejproblematictější jsou nesprávně zvolená slova měnící význam překládané věty. Dalším typ zahrnuje chybné tvary slov, se kterými se často setkáváme při překladech do flexivních jazyků, jako je například francouzština, španělština nebo čeština. Často pak dochází k chybnému časování sloves nebo nesprávnému zvolení pádu u podstatných jmen.

d) Nerozpoznaná slova nebo jejich tvary

Nerozpoznaná slova jsou také příčinou chybných překladů. Je zde nutné rozlišit skutečně neznámá slova, pro která nebyl nalezen ekvivalent, a pak zvláštní tvary již známých slov, které nemusejí být rozpoznány.

e) Chybná interpunkce

Chybná interpunkce nemá přímý vliv na posuzování kvality výstupu automatických překladačů a v této studii tato kategorie nebyla brána v úvahu.

Ve studii jsou uvedeny ještě dvě méně časté kategorie chyb, a to připojení slov, tím se myslí slova přidaná do překladů. Tento typ chyb byl analyzován především při překladech mluveného jazyka, tedy řeči. Druhá kategorie pak zahrnuje stylistické chyby. Ta je nejméně závažná a pojednává o nesprávných tvarech slov, jejich zvolení ale nemá žádný vliv na význam věty, ten zůstává zachován. Nejčastějším příkladem jsou často se opakující slova.

Konkrétní hodnocení překladů doloženo procentuálním výskytem jednotlivých chyb, kterých se překladač Bing Translator při překladech dopustil, je následující:

Pro novinové články byl ve 24% zjištěn chybný slovosled, ve 20% pak chybějící slova, v 9% neznámá slova, ve 4% pak chybná interpunkce a v nakonec nesprávně zvolená slova v 3% případech.

V dalším typu dokumentů, tj. v dokumentech technologické povahy, byla nejčastěji analyzována chybějící slova ve 29%, dále pak nesprávně zvolená slova ve 21%, neznámá slova v 19%. Méně často se vyskytl chybný slovosled, konkrétně pouze v 10% a nakonec chybná interpunkce v pouhém jednom procentu.

Třetí typ překládaných dokumentů představovaly dokumenty lékařské povahy, v nichž došlo stejně jako v předchozím případě nejčastěji k problematice chybějících slov, a to

ve 26%. 15% chyb bylo přičteno neznámým slovům, ve 14% procentech pak došlo k chybné interpunkci, v 13% nesprávné zvolení slov a v 10% k chybnému slovosledu.

Posledním zkoumaným typem byly oficiální dokumenty. Jako v předchozích dvou případech opět nejčastěji pozorujeme chybějící slova v 24%, v 14% chybná interpunkce, v 11% volba nesprávných slov, v 9% chybný slovosled a v 7% neznámá slova.

Po zprůměrování všech uvedených výsledků jsem došla k závěru, že nejčastěji se objevující chybou ve všech zkoumaných textech byla chybějící slova, celkem ve 35,4% případech. V 18,9% případech pak byl pozorován chybný slovosled, v 17,9% případech byla analyzována neznámá slova. Druhou nejméně se vyskytující kategorií chyb představovala nesprávně zvolená slova v 16% případech a nakonec chybná interpunkce v 11,8%.

Pro srovnání si uvedeme další studii zabývající se překlady GT a BT, která je popsána v článku *Evaluation of Google and Bing online translation of verb-noun collocations from English into Arabic* (2015) od H. Soorih a S. Awaba. My se ale zaměříme především na překlady BT.

Překládáno bylo pomocí online překladačů BT a GT sedmnáct vět z angličtiny do arabštiny. Vzhledem k tomu, že je arabština jazykem bohatým s hojně využívanými synonymy, hlavním předmětem této studie je hodnocení úspěšnosti všech variant překladů kolokací sloveso - podstatné jméno. Výsledky byly porovnávány a hodnoceny dle lidských překladů třech profesionálních překladatelů pro každý překladač zvlášť. Testované věty z různých odvětví byly vybrány tak, aby ve zdrojovém jazyce (v angličtině) obsahovaly výrazy, které v cílovém jazyce (v arabštině) vyžadují překlad pomocí různých podobných výrazů v důsledku kolokačního vztahu mezi podstatným jménem a slovesem. Seznam vybraných vět byl rozdělen do dvou skupin – na věty, kdy podstatné jméno představovalo předmět a pak na věty, kdy toto podstatné jméno představovalo předmět.

Tři profesionální překladatelé byli požádáni o překlad kolokací ve dvou fázích. Nejprve kolokace překládal každý z nich samostatně, napodruhé pak šlo o práci s celkovými výsledky prvních překladů, při které byly vybírány ty nejvíce korespondující.

Výsledky překladů za pomoci překladače Bing Translator ukázaly, že většina přeložených synonym nekoresponduje s podstatným jménem, které je součástí kolokace. V jednom případě došlo k nesprávnému nahrazení slovesa podstatným jménem, konkrétně sloveso „closed“ v kolokaci „The investigator closed the case.“ BT přeložil jako „closure“ (anglický ekvivalent překladu do arabštiny). Dalšího pochybení se Bing dopustil v překladu intransitivního slovesa jako transitivní, konkrétně v kolokaci „The Dutch team dropped to the fifth place.“, kterou překladač přeložil jako „She dropped the Dutch team to the fifth place.“ V některých případech pak došlo k přidání předložky „and“ do překladu. BT má rovněž jisté mezery v rozpoznávání frázových sloves, což pak může mít značný vliv na změnu významu překládané kolokace, jako např. „The man put the shoes on.“ BT přeložil jako „The man put the shoes on“, přičemž ale „on“ v překladu není součástí frázového slovesa „put on“, ale předložkou. K vynechání překladu části kolokace, konkrétně slovesa, došlo pouze v jednom případě, konkrétně „The activist won the admiration of many people in his battle against cancer.“ BT přeložil jako „The activist the admiration of many people in his battle against cancer“.

Celkové hodnocení překladů na škále od 0 do 1 (nejlepší hodnocení) pomocí překladače BT činí 0,72 (72%), přičemž hodnocení 1 (100%) měly lidské překlady a hodnocení 0,75 (75%) překlady pomocí GT. Překlady GT byly tedy úspěšnější o 0,03 (3%), než překlady BT.

4. Kolokace

Pojem kolokace znamená kombinaci, dříve také spojení slov. Přesněji je to syntagma, neboli spojení alespoň dvou prvků jazyka mluvnické povahy. Spojená slova spolu nutně souvisí a to nejen gramaticky, ale též sémanticky.

Pro tuto problematiku je stěžejní distinkce systém či text, další dělení je pak na kolokace pravidelné či nepravidelné. Dělení kolokací dle Čermáka (2001) je tedy následovné:

4.1. Kolokace systémové

a) *pravidelné*

- Termínové

V případě užití těchto kolokací je nutné vyvarovat se záměně s termíny ustálenými. Hranice mezi nimi je pak často diskutabilní (př. cestovní kancelář).

- Propriální

Jedná se o ustálená propria (př. Kanárské ostrovy).

b) *nepravidelné*

- Idiomatické

Idiomatické kolokace často kolísají na hranici s ustáleností, jde o termíny ne vždy odpovídající gramatickým zákonitostem (např. jen aby).

4.2. Kolokace textové

a) *Pravidelné*

- Běžné

Jde o kolokace, které každý z nás dennodenně využívá při vyjadřování. Jedná se o běžná spojení slov (př. letní dovolená).

- Analytické kombinace tvarů
Jedná se o zvláštní skupinu neustálených, ač pravidelných, tvaru jednoslovného lexému. Určují je gramatická pravidla.

b) Nepravidelné

- Individuální metaforické
Jedná se o metafory autorů (př. třeskutě vtipný).
- Náhodné kombinace sousední
Jak už název napovídá, jde o sousední elementy, jejichž postavení vedle sebe vzniklo náhodou, často vlivem slovosledu. Není chápáno přímo jako kolokace (kterou jistě).
- Jiné kombinace
Tato spíše doplňková kategorie zahrnuje kolokace, které nespádají do výše uvedených skupin, ale v textu se s nimi můžeme setkat (př. blábol).

4.3. Textově-systémové kolokace

Do této kategorie řadíme kolokace na pomezí termínových a běžných (př. nastoupit do vlaku).

5. Seznam testovaných kolokací a jejich český překlad (Papouškova, 2007)

déchet solide ou liquide tuhé či kapalně odpady; tuhý nebo kapalně odpad

déchet sous forme liquide odpad v kapalně podobě

déchet/s biodégradable/s biologicky rozložitelně/ý odpad/y

déchet/s contenant l'un des constituants odpady obsahující některou ze složek; odpady, které obsahují některou ze složek

déchet/s dangereux nebezpečně/é odpad/y

déchet/s d'emballage/s obalové odpady

déchet/s liquide/s kapalně/ý odpad/y

déchet/s liquide/s combustible/s hořlavě kapalně odpady; spalitelně kapalně odpady

déchets à admettre přijímaně odpady; odpady, které mají být přijaty

déchets à admettre ou à refuser odpady, které mají být přijaty nebo odmítnuty

déchets à coïncinerer ou incinérer odpady určeně ke spoluspalování nebo spalování

déchets à déposer ukládaně odpady

déchets à éliminer odpady, které se mají odstranit; odpad k odstranění

déchets à éliminer ou à valoriser odpady určeně k odstranění nebo využití

déchets à incinérer odpady, které budou spalovány

déchets à l'état liquide odpady v kapalně formě

déchets à mettre en décharge odpady určeně k ukládání na skládku

déchets à qualifier de dangereux odpady, které musí být označeny jako nebezpečně

déchets à traiter zpracovávané odpady; odpady ke zpracování

déchets à valoriser ou à éliminer odpad určený k využití nebo odstranění

déchets admis přípustné odpady

déchets admis dans les différentes catégories de décharges odpady přijatelné pro jednotlivé kategorie skládek; odpady přijímané na skládky různých kategorií

déchets admis en décharge odpady vhodné k ukládání na skládky

déchets admis ou non en décharge odpady, které lze ukládat na skládky či nikoli

déchets admis ou refusés přijaté nebo odmítnuté odpady

déchets agricoles zemědělské odpady

déchets alimentaires potravinářské odpady

déchets animaux části zvířat; živočišné odpady

déchets biodégradables mis en décharge biologicky rozložitelné odpady ukládané na skládku

déchets broyés odpad z drcení

déchets cliniques klinické odpady

déchets co-incinérés odpady, které byly spoluspalovány

déchets contenant des métaux odpad s obsahem kovů

déchets contenant des métaux et provenant de la fonte, de la fusion et de l'affinage des métaux odpad s obsahem kovů, který vzniká při tavení, vytavování a rafinaci kovů

déchets contenant du chlore odpad, který obsahuje chlor

déchets contenant principalement des constituants inorganiques odpad obsahující hlavně anorganické složky; odpad obsahující převážně anorganické složky

déchets contenant principalement des constituants organiques odpady obsahující hlavně organické složky; odpady obsahující převážně organické složky

déchets contenant, consistant en, ou contaminés par l'une des substances odpad obsahující následující látky, sestávající z nich nebo jimi znečištěný; odpady, které obsahují některou z těchto látek nebo z ní sestávají či jsou jí znečištěny

déchets d'activités de soins à risques infectieux infekční klinický/é odpad/y

déchets d'alumine odpadní oxid hlinitý

déchets dangereux d'origine ménagère nebezpečný domovní odpad

déchets dangereux et non dangereux odpad nebezpečný a odpad neklasifikovaný jako nebezpečný; nebezpečný odpad jako odpad neklasifikovaný jako nebezpečný

déchets dangereux liquides kapalně nebezpečné odpady

déchets dangereux résultant de la recherche et de l'exploitation de ressources en pétrole et en gaz sur des installations en mer et incinérés à bord nebezpečné odpady vznikající při průzkumu a těžbě nalezišť ropy a zemního plynu ze zařízení na moři a spalované v těchto zařízeních

déchets dangereux stables et non réactifs stabilní a nereaktivní odpady

déchets d'ardoise, même dégrossie ou simplement débitée, par sciage ou autrement odpad z břidlice, též z hrubého osekávání nebo řezání pilou nebo dělení jiným způsobem

déchets de bois odpadní dřevo

déchets de brasserie pivovarnický a lihovarnický odpad

déchets de cacao kakaový odpad

déchets de caoutchouc pryžový odpad

déchets de caractère explosible odpad výbušné povahy

déchets de céramiques sous forme non susceptible de dispersion keramický odpad
v nedispergovatelné formě

déchets de ciment asphaltique odpad z asfaltocementu

déchets de construction ou de démolition stavební a demoliční odpad

déchets de coton bavlněný odpad

déchets de crins, même en nappes avec ou sans support odpad z koňských žíní, též
ve štůčkách a podložkou nebo bez podložky

déchets de cuirs ou de peaux préparés odpady kůží (usní) nebo kompozitních usní
déchets de fibre de verre odpad ze skelných vláken

déchets de fibres synthétiques ou artificielles odpad ze syntetických a umělých vláken

déchets de films photographiques ne contenant pas d'argent odpadní fotografické
filmy, které neobsahují stříbro

déchets de fils přízový odpad; odpady z příže; odpadní příže

déchets de graphite naturel odpad z přírodního grafitu

déchets de cheveux odpad z lidských vlasů

déchets de jardin zahradní odpady

déchets de la Communauté odpady ze Společenství; odpady ve Společenství

déchets de la fabricaton du fer ou de l'acier odpad z výroby železa a oceli

déchets de la mise en forme et du traitement de surface des métaux odpad z tváření
a obrábění kovů

déchets de laboratoire zbytky z laboratoří

déchets de laine ou de poils fins odpad z vlny nebo jemných zvířecích chlupů

déchets de laine ou de poils fins ou grossiers odpad z vlny nebo z jemné a hrubé zvířecí srsti

déchets de liège korkový odpad; odpadní korek

déchets de liège et de bois non traités odpad z neimpregnovaného korku a ze dřeva

déchets de liège et de bois traités odpad z impregnovaného korku a ze dřeva

déchets de lin lněný odpad

déchets de l'industrie du dioxyde de titane odpad z průmyslu oxidu titaničitého

déchets de matières plastiques sous forme solide odpad z tuhých plastů

déchets de matières textiles textilní odpad

déchets de métaux et leurs alliages sous forme métallique, non susceptible de dispersion odpad z kovů a kovových slitin v kovové nedispergovatelné formě; odpady kovů a kovových slitin v kovové, nedispergovatelné formě

déchets de mica odpad ze slídy

déchets de paille odpadní sláma

déchets de papier, de carton et de produits de papier odpad z papíru, lepenky a papírových výrobků

déchets de peaux et d'autres parties d'oiseaux revêtues de leurs plumes ou de leur duvet odpad z kůže a jiných částí ptáků s peřím nebo prachovým peřím

déchets de plastique nepřeloženo

déchets de poils grossiers odpad z hrubých zvířecích chlupů

déchets de poissons odpad z ryb

déchets de produits céramiques odpad z keramiky

déchets de silicium sous forme solide odpad z oxidu křemičitého v tuhé formě

déchets de soie hedvábný odpad

déchets de soies de porc ou de sanglier, de poils de blaireau et d'autres poils pour la broserie odpad ze štětín a chlupů domácích prasat nebo jezevčích a jiných chlupů k výrobě kartáčnického zboží

déchets de sucrerie cukrovarnické odpady

déchets de supports photographiques odpadní podložky fotografických filmů

déchets de véhicules hors d'usage odpad z vozidel s ukončenou životností

déchets de verre sous forme non susceptible de dispersion odpadní sklo v nedispergovatelné formě

déchets d'emballages biodégradables biologicky rozložitelné obaly

déchets d'emballages recyclés recyklace obalových odpadů

déchets d'emballages recyclés ou valorisés obalové odpady recyklované nebo dále využité

déchets d'enduits ou de plaques au plâtre provenant de la démolition de bâtiments odpad ze sádkartonových desek nebo štukových desek vzniklý při demolici budov

déchets déposés uložené odpady

déchets des hôpitaux ou d'autres activités médicales odpady ze zdravotních zařízení a jiné klinické odpady

déchets destinés à des opérations de valorisation odpady určené k využití

déchets destinés à être éliminés odpady k odstraňování; odpad/y určené/ý k odstranění; odpad/y k odstranění

déchets destinés à être mis en décharge odpady určené k ukládání na skládky

déchets destinés à être valorisés odpady k využití; odpad/y určené/ý k využití odpady; odpady (jsou vyváženy k využití odpady)

déchets destinés à la valorisation odpady určené k využití

déchets destinés à l'élimination odpady určené k odstranění

déchets destinés à l'incinération ou à la coïncinération odpady ke spalování nebo spoluspalování

déchets destinés uniquement à être valorisés odpady určené pouze k využití

déchets destinés uniquement à la valorisation odpady určené pouze k využití

déchets d'exploitation odpad; lovní odpad

déchets d'exploitation des navires lovní odpad; odpad; odpad z lodí

déchets d'huiles odpadní oleje

déchets d'hydrates d'aluminium odpadní hydráty hliníku

déchets d'opérations minières, sous forme non susceptible de dispersion odpad z těžebních činností v nedispergovatelné formě

déchets d'origine médicale odpad ze zdravotnických zařízení

déchets d'origines diverses odpad z různých zdrojů

déchets d'os et de cornillons, bruts, dégraissés, simplement préparés (mais non découpés en forme), acidulés ou dégelatinés kosti a rohové kosti, neopracované, zbavené tuku, jednoduše upravené (avšak nepřiznuté do tvaru), upravené kyselinou nebo zbavené kliču

déchets et débris d'aciers inoxydables odpad a šrot z nerezavějící oceli

déchets et débris d'aluminium odpad a šrot z hliníku

déchets et débris d'antimoine odpad a šrot z antimonu

déchets et débris d'autres aciers alliés odpad a šrot z jiných legovaných ocelí

déchets et débris de beryllium odpad a šrot z berilia

déchets et débris de bismuth odpad a šrot z vizmutu

déchets et débris de cadmium odpad a šrot z kadmia

déchets et débris de caoutchouc durci odpad a úlomky z tvrdé pryže

déchets et débris de cermets odpad a úlomky z cermetu

déchets et débris de cobalt odpad a šrot z kobaltu

déchets et débris de cuivre odpad a šrot z mědi

déchets et débris de fer ou d'acier étamés odpad a šrot z pozinkovaného železa a oceli

déchets et débris de fonte odpad a šrot z litiny

déchets et débris de fonte, de fer ou d'acier železný odpad a šrot

déchets et débris de germanium odpad a šrot z germania

déchets et débris de chrome odpad a šrot z chromu

déchets et débris de magnésium odpad a šrot z hořčíku

déchets et débris de manganèse odpad a šrot z manganu

déchets et débris de molybdène odpad a šrot z molybdenu

déchets et débris de nickel odpad a šrot z niklu

déchets et débris de plomb odpad a šrot z olova

déchets et débris de sélénium odpad a šrot ze selenu

déchets et débris de tantale odpad a šrot z tantalu

déchets et débris de tellure odpad a šrot z teluru

déchets et débris de téréphtalate de polyéthylène polyethylentereftalát

déchets et débris de thorium et de terres rares odpad a šrot z thoria a prvků vzácných zemin

déchets et débris de titane odpad a šrot z titanu

déchets et débris de tungstène odpad a šrot z wolframu

déchets et débris de vanadium odpad a šrot z vanadu

déchets et débris de verre skleněný odpad a úlomky

déchets et débris de zinc odpad a šrot ze zinku

déchets et débris de zirconium odpad a šrot ze zirkonia

déchets et débris des métaux non ferreux odpad a šrot z neželezných kovů

déchets et débris des métaux précieux odpad a šrot z ušlechtilých kovů; odpad a šrot z drahých kovů

déchets et débris d'étain odpad a šrot z cínu

déchets et débris ferreux železný odpad a šrot

déchets et débris provenant de la fabrication de batteries et d'accumulateurs odpad a šrot vznikající při výrobě baterií a akumulátorů

déchets et rebuts de papier ou de carton odpad a výmět z papíru a lepenky

déchets et rebuts non triés netříděný odpad a výmět

déchets et résidus d'arsenic odpad a zbytky arzenu

déchets et résidus de mercure odpad a zbytky rtuti

déchets ferreux et débris de fer ou d'acier odpad a šrot ze železa nebo oceli; odpad a šrot ze železa a oceli

déchets hospitaliers nemocniční odpad

déchets hospitaliers infectieux infekční klinické odpady

déchets incinérés spalovaný odpad

déchets industriels průmyslové odpady

déchets inertes inertní odpady

déchets inertes non dangereux provenant de la prospection et de l'extraction, du traitement et du stockage de ressources minérales, ainsi que de l'exploitation de carrières inertní odpady neklasifikované jako nebezpečné pocházející z průzkumných a těžebních prací, z úpravy a skladování minerálních zdrojů a rovněž z provozu lomů a povrchových dolů

déchets inertes provenant de la prospection et de l'extraction, du traitement et du stockage de ressources minérales, ainsi que de l'exploitation de carrières inertní odpady pocházející z průzkumu a těžby, úpravy a skladování minerálních zdrojů a rovněž z povrchové těžby

déchets inorganiques contenant des métaux, provenant du traitement et du revêtement des métaux anorganický odpad obsahující kovy ze zpracování kovů a z povrchové úpravy

déchets issus d'assemblages électriques odpad z elektrických přístrojů a elektronického šrotu

déchets issus de la fabrication, de la préparation et de l'utilisation des produits de préservation du bois odpad z výroby, zpracování a použití chemických látek pro konzervaci dřeva

déchets issus de la production et de la préparation de produits pharmaceutiques odpad z výroby a přípravy farmaceutických výrobků

déchets issus de la production, de la préparation et de l'utilisation d'encres, de colorants, de pigments, de peintures, de laques ou de vernis odpad z výroby, zpracování

vání a použití tiskařských barev, barviv, pigmentů, nátěrových barev, laků a ostatních nátěrů

déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de biocides et de produits phytopharmaceutiques odpad z výroby, zpracování a použití pesticidů a prostředků rostlinolékařské péče

déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de produits et matériels reprographiques et photographiques odpad z výroby, zpracování a použití reprografických a fotografických chemických látek a zpracovatelských materiálů

déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de résines, de latex, de plastifiants ou de colles et adhésifs odpad z výroby, zpracování a použití pryskyřic, latexů, změkčovadel, klišů a lepidel

déchets issus des industries alimentaires et agro-alimentaires odpad vznikající v zemědělství a v potravinářském průmyslu; odpad vznikající v zemědělskopotravinářském průmyslu

déchets issus des opérations de tannage, de pelleterie et de l'utilisation des peaux odpad vzniklý při vydělávání kůží, kožedělné činnosti a použití kůže; odpad vznikající při vydělávání kůží a kožedělné činnosti a použití kůže

déchets issus du traitement de surface des métaux et plastiques odpad, který vzniká při povrchové úpravě kovů a plastů

déchets lingotés ingoty z přetaveného šrotu

déchets lingotés en fer ou en acier železné a ocelové ingoty z přetaveného šrotu

déchets liquides, solides et gazeux kapalný, pevný a plynný odpad

déchets ménagers odpad/y z domácností

déchets mis en décharge odpady uložené na skládce

déchets mis en décharge sur ces sites exemptés odpady skládkované na vyloučených místech

déchets municipaux komunální odpad/y

déchets municipaux biodégradables biologicky rozložitelné komunální odpady

déchets municipaux biodégradables mis en décharge komunální biologicky rozložitelné odpady ukládané na skládky; biologicky rozložitelné komunální odpady ukládané na skládky

déchets municipaux en mélange smíšený komunální odpad

déchets municipaux solides tuhý komunální odpad

déchets non brûlés nespálený odpad

déchets non dangereux odpad, který není klasifikován jako nebezpečný; odpad/y neklasifikované/y jako nebezpečné/y; nepřeloženo

déchets non dangereux biodégradables biologicky rozložitelné odpady neklasifikované jako nebezpečné

déchets non dangereux ou inertes odpady neklasifikované jako nebezpečné nebo inertní odpady

déchets non recyclables et non réutilisables odpady, které nelze recyklovat, ani je znovu použít

déchets pompables čerpatelné odpady

déchets provenant de ces établissements odpady ze stávajících průmyslových zařízení

déchets provenant de l'aviation civile odpady vznikající při civilní letecké dopravě

déchets provenant de l'exploitation des navires lodní odpad

déchets provenant de l'industrie du dioxyde de titane odpad/y z průmyslu oxidu titaničitého; odpady pocházející z průmyslu oxidu titaničitého

déchets provenant de l'utilisation de revêtements odpad z používání nátěrových hmot

déchets provenant d'emballages odpady vznikající z obalů

déchets provenant des activités commerciales, industrielles et des administrations
živnostenský odpad, průmyslový odpad a odpad z úřadů

déchets provenant des installations industrielles antipollution odpad ze zařízení na omezování průmyslového znečišťování

déchets provenant des navires de pêche et des bateaux de plaisance odpad z rybářských a rekreačních lodí

déchets provenant des véhicules odpady z vozidel

déchets qualifiés de dangereux odpady označené jako nebezpečné

déchets radioactifs radioaktivní odpad/y

déchets radioactifs, miniers et agricoles radioaktivní odpady, odpady z těžby a zemědělské odpady

déchets résiduels odpady

déchets résultant de la prospection et de l'exploitation des ressources en pétrole et en gaz odpad vznikající při průzkumu a těžbě ložisek ropy a zemního plynu

déchets résultant de la prospection, de l'extraction, du traitement et du stockage de ressources minérales, ainsi que de l'exploitation des carrières odpady vznikající při geologickém průzkumu, těžbě, úpravě a skladování nerostných surovin a při provozu povrchových dolů

déchets réutilisables opětovně použitelný odpad

déchets solides tuhé odpady

déchets toxiques dangereux toxický a nebezpečný odpad

déchets toxiques et dangereux toxické a nebezpečné odpady; toxické a nebezpečné látky

déchets transformés zpracovaný odpad

déchets valorisables et non valorisables využitelné a nevyužitelné odpady

déchets valorisés využitý odpad

déchets végétaux rostlinný odpad

déchets végétaux agricoles et forestiers rostlinný odpad ze zemědělství a lesnictví

déchets végétaux fibreux issus de la production de la pâte vierge et de la production du papier au départ de la pâte vláknitý rostlinný odpad z výroby prvotní buničiny a z výroby papíru z buničiny

déchets végétaux provenant du secteur de la transformation alimentaire rostlinný odpad z potravinářského průmyslu

déchets, débris et rognures de caoutchouc non durci, même réduits en poudre ou en granulés odpad, úlomky a odřezky z pryže (jiné než z tvrdé pryže) a prášek nebo zrna z nich

déchets, rognures et débris de matières plastiques odpad, odřesky a úlomky z plastů

sciures, déchets et débris de bois, même agglomérés sous forme de bûches, briquettes, boulettes ou sous forme similaires dřevěný odpad a dřev, jako piliny, štěpky či třísky, ať volně sypané nebo lisované do polen, briket, pelet nebo podobných forem

6. Evaluce

V následujících kapitolách se zaměříme na hodnocení kvality automatických překladů výše uvedených 223 kolokací z oblasti odpadového hospodářství přejatých z bakalářské práce L. Papouškové (2007) překladačů GT a BT z francouzštiny do češtiny.

Evaluce jednotlivých překladačů byly porovnávány s českým překladem uvedeným v bakalářské práci L. Papouškové a případně s překlady z IATE databáze, pokud v ní byly uvedeny.

IATE online dostupná databáze (z anglického Inter-Active Terminology for Europe), u nás známá jako Mnohojazyčná terminologická databáze EU, je souhrnem překladů odborné terminologie a odborného slangu z různých odvětví. Jinými slovy je to seskupení jednotlivých terminologických slovníků orgánů EU (EURODICAUTOM pro Komisi, EUTERPE pro Parlament a TIS pro Radu) do jednoho jediného. Databáze zahrnuje např. termíny z oblasti IT technologií, práva, ekonomie, financí, zemědělství atd. Termíny jsou do databáze vkládány terminology a překladateli Evropské Unie. Databáze obsahuje přes 8,4 milionů termínů ve všech 24 úředních jazycích EU. Hlavním cílem terminologické databáze EU je usnadnění mezinárodní komunikace na odborné úrovni.⁵

Kolokace byly do překladačů zadávány bez kontextu v originální podobě, nejsou tedy součástí žádné věty, a tak „nemají žádný pád“. Proto překlad kolokace v jiném než v prvním pádě není hodnocen chybně, stejně tak nebyl brán ohled na překlad neodpovídající mluvnické kategorie čísla.

Při určování kategorií chyb, do kterých budou nesprávně přeložené kolokace řazené, jsem vycházela z typologií, které jsou popsány v teoretické části práce. Chybně přeložené kolokace jsou řazeny do šesti kategorií: chybný překlad, chybná terminologie, desambiguace, gramatické a tvaroslovné chyby, vynechání překladu části kolokace a kategorie nepřeloženo (nepřeloženo či překlad anglický pro BT).

---

⁵ http://iate.europa.eu/about_IATE.html

6.1. Evaluace překladače Google Translate

Překladač Google Translate se v překladech 223 kolokací dopustil celkem 62 chyb, které byly řazeny do následujících kategorií:

a) *Chybná terminologie*

Do následující kategorie řadíme chybné překlady odborné terminologie zkoumaných kolokací. V kapitole 3. 1. 3 byla tato kategorie chyb rovněž uvedena, s tím rozdílem, že v tomto případě sice došlo překladu, ale chybnému a neodbornému. Nicméně, příčinu je třeba hledat v nekompletnosti databáze, ze které GT čerpá. Jednotlivé odborné výrazy jsou pak přeloženy buď pomocí opisů, či za použití hyperonym neboli slov významově nadřazených, anebo hyponym, tedy slov významově podřazených. (Radimský, 2008)

S chybami tohoto typu jsme se u GT setkali celkem 3x, což představuje 4,8% z celkového počtu zjištěných chyb.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad GT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets et débris de thorium et de terres rares	odpad a zbytky thoria a vzácných zemin	odpad a šrot z thoria a prvků vzácných zemin	X
déchets et rebuts non triés	netříděného odpadu a šrotu	netříděný odpad a výmět	X
déchets d'enduits ou de plaques au plâtre provenant de la démolition de bâtiments	povlaky nebo odpady sádrové desky z demolici budov	odpad ze sádrokartonových desek nebo štukových desek vzniklý při demolici budov	X

b) Vynechání překladu části kolokace

Tato kategorie zahrnuje kolokace, které jsou přeloženy jen částečně. V překladech tedy dochází k úplnému vynechání překladu jejich části, což může v některých případech vést ke změně významu překládaného spojení. Například „déchets à l'état liquide“ přeloženo jako „odpadu v kapalině“, což ale významově neodpovídá správnému „odpady v kapalně formě“. GT totiž vynechal překlad části kolokace, konkrétně „l'état“, která je ale v tomto případě zásadní. Nebylo totiž míněno, kde se odpady nachází, ale v jaké formě.

V kolokaci „déchets admis en décharge“ GT vynechal bližší specifikaci odpadu („admis“ neboli „vhodný“) a přeložil jej jako „odpad na skládku“ namísto „odpady vhodné k ukládání na skládky“. Z jeho překladu bychom ale mohli pochopit, že na skládku by mohl být uložen jakýkoli odpad, takže i ten nevhodný. GT se vynecháním bližší specifikace dopustil zobecnění významu kolokace.

S tímto jevem jsme se v překladech GT setkali 8x, což je 12,9% z celkového počtu chyb, které byly v překladech GT zjištěny.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad GT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets et débris de fonte	odpad a šrot	odpad a šrot z litiny	X
déchets admis en décharge	odpad na skládku	odpady vhodné k ukládání na skládky	X
déchets contenant, consistant en, ou contaminés par	odpad sestávající, nebo znečištěné s jednou z látek	odpad obsahující následující látky, sestávající z nich nebo jimi znečiště-	X

l'une des substances		ný; odpady, které obsahují některou z těchto látek nebo z ní sestávají či jsou jí znečištěny	
déchets de fibres synthétiques ou artificielles	Odpad z umělých vláken	odpad ze syntetických a umělých vláken	X
déchets de laine ou de poils fins ou grossiers	Odpad z vlny nebo z jemných nebo hrubých	odpad z vlny nebo z jemné a hrubé zvířecí srsti	X
déchets de métaux et leurs alliages sous forme métallique, non susceptible de dispersion	odpadní kovy a slitiny v kovové, nedispergovatelné	odpad z kovů a kovových slitin v kovové nedispergovatelné formě; odpady kovů a kovových slitin v kovové, nedispergovatelné formě	X
déchets provenant des activités commerciales, industrielles et des administrations	odpad z komerčních, průmyslových a institucionálních	živnostenský odpad, průmyslový odpad a odpad z úřadů	X
déchets à l'état liquide	odpadu v kapalině	odpady v kapalné formě	X

c) Nepřeloženo

Následující kategorie chyb zahrnuje veškeré kolokace, jejichž část nebyla přeložena a v překladu byla zachována její původní podoba, v případě automatických překladů GT výrazy zůstaly ve francouzštině. Příčinou vynechání překladu části kolokace je nenalezení shody v databázi textů mezi zdrojovým a cílovým jazykem (viz kapitola 3.1.3).

Konkrétně několikrát se vyskytující chybný překlad „non-nebezpečný“ („non dangereux“) jasně vypovídá o tom, že si GT neporadil s předponou vyjadřující zápor a nenalezl pro něj v databázi žádnou shodu. Proto GT přeložil tedy jen polovinu tohoto výrazu. V případě výrazu „d'accumulateurs“ pak bylo pro GT matoucí svázání podstatného jména začínajícího samohláskou s předložkou „de“.

V překladech GT jsme se s tímto typem chyb setkali 5x, tedy v 8,1% z celkového počtu chyb, kterých se překladač dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad GT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets dangereux et non dangereux	nebezpečný a non-nebezpečný odpad	odpad nebezpečný a odpad neklasifikovaný jako nebezpečný; nebezpečný odpad jako odpad neklasifikovaný jako nebezpečný	nikoliv nebezpečný odpad, odpad neklasifikovaný jako nebezpečný

déchets et débris provenant de la fabrication de batteries et d'accumulateurs	odpad a šrot vznikající při výrobě baterií a d'accumulateurs	odpad a šrot vznikající při výrobě baterií a akumulátorů	X
déchets non dangereux	non-nebezpečný odpad	odpad, který není klasifikován jako nebezpečný; odpad/y neklasifikované/y jako nebezpečné/y; nepřeloženo	nikoliv nebezpečný odpad, odpad neklasifikovaný jako nebezpečný
déchets non dangereux ou inertes	Non-nebezpečný nebo inertní odpad	odpady neklasifikované jako nebezpečné nebo inertní odpady	X
déchets non recyclables et non réutilisables	nerecyklovatelný a non-využitelného odpadu	odpady, které nelze recyklovat, ani je znovu použít	X

d) Gramatické a tvaroslovné chyby

V kapitole 3.1.3.c jsme si představili kategorii gramatických chyb. Pro připomenutí se jedná o chyby vzniklé porušením mluvnických pravidel cílového jazyka. To znamená, že se týkají nesprávného časování sloves, chybného skloňování podstatných a přídavných jmen, popřípadě zájmen, ale také chybné změny slovního druhu.

V další kapitole 3.1.3.f byly představeny chyby pravopisné, které jsou ale víceméně totožné s kategorií gramatických chyb. Pravopisné chyby ale navíc zahrnovaly nesprávné tvary slov, chybné předložkové vazby a nesprávné slovesné užití.

Rozhodla jsem se proto, že výše uvedené kategorie chyb sloučím do jedné, která bude zahrnovat chybné skloňování podstatných jmen (př. kolokace „déchets de véhicules hors d'usage“ přeloženo jako „odpad vozidlo mimo provoz“ namísto „odpad vozidel s ukončenou životností“), chybné předložkové vazby (př. kolokace „déchets admis dans les différentes catégories de décharges“ přeložena jako „odpad přijat v různých kategoriích skládek“ namísto „odpady přijatelné pro jednotlivé kategorie skládek“), ale také nesprávné užití rodu v přívlascích shodných (př. chybný překlad kolokace „déchets admis ou refusés“ jako „odpad přijata nebo zamítnuta“ namísto „přijaté nebo odmítnuté odpady“). Zahrnuje rovněž chybné tvary slov (např. kolokace „déchets alimentaires“ přeložena jako „potravinový odpad“ místo „potravinářské odpady“).

Vzhledem k tomu, že překladač GT nebere v úvahu gramatickou či tvaroslovnou stránku věci a jeho překlady jsou tedy jen výsledkem rozsáhlých matematických analýz, je tato kategorie hojně zastoupena a to celkem ve 27 případech, což představuje 43,5% z celkového počtu zjištěných chyb, které byly v překladech GT zjištěny.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad GT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets admis ou refusés	odpad přijata nebo zamítnuta	přijaté nebo odmítnuté odpady	X
déchets mis en décharge sur ces sites exemptés	odpadu ukládaného na skládky vyloučených místech	odpady skládkované na vyloučených místech	X
déchets admis dans les différentes catégories de	odpad přijat v různých kategoriích skládek	odpady přijatelné pro jednotlivé kategorie skládek;	X

décharges		odpady přijímané na skládky různých kategorií	
déchets de véhicules hors d'usage	odpad vozidlo mimo provoz	odpad vozidel s ukončenou životností	X
déchets radioactifs, miniers et agricoles	radioaktivní, hornictví a zemědělský odpad	radioaktivní odpady, odpady z těžby a zemědělské odpady	X
déchets alimentaires	potravinový odpad	potravinářské odpady	X
déchets de caractère explosible	výbušná povaha odpadu	odpad výbušné povahy	X
déchets de liège et de bois traités	korku a dřeva zpracovávaný odpad	odpad z impregnovaného korku a ze dřeva	X
déchets de brasserie	pivovar odpad	pivovarnický a lihovarnický odpad	X
déchets de ciment asphaltique	asfaltový cement odpad	odpad z asfaltocementu	X
déchets de lin	len odpad	lněný odpad	X
déchets de paille	sláma odpad	odpadní sláma	X
déchets de silicium	křemík odpadu v pevné formě	odpad z oxidu křemičitého v tuhé	X

sous forme solide		formě	
déchets et débris d'antimoine	Antimon odpad a šrot	odpad a šrot z antimonu	X
déchets et débris de bismuth	bismut odpad a suť	odpad a šrot z vizmutu	X
déchets et débris de cadmium	kadmium odpad a suť	odpad a šrot z kadmia	X
déchets et débris de cobalt	kobalt odpad a suť	odpad a šrot z kobaltu	X
déchets et débris de sélénium	Selen odpad a šrot	odpad a šrot ze selenu	X
déchets et débris de tantale	tantal odpad a šrot	odpad a šrot z tantalu	X
déchets et débris de tellure	Tellurium odpad a šrot	odpad a šrot z teluru	X
déchets et débris de titane	titan odpad a suť	odpad a šrot z titanu	X
déchets et débris de tungstène	wolframu odpad a šrot	odpad a šrot z wolframu	X
déchets et débris de zirconium	zirkon odpad a suť	odpad a šrot ze zirkonia	X
déchets d'alumine	oxid hlinitý odpad	odpadní oxid hlinitý	X
déchets d'activités de soins à risques	Odpadní Infekční klinický činnost	infekční klinický/é	X

infectieux		odpad/y	
déchets mis en décharge	skládka odpadu	odpady uložené na skládce	X
déchets dangereux d'origine ménagère	nebezpečný odpad z domácností původ	nebezpečný domovní odpad	X

e) *Desambiguace*

V této kapitole jsou zahrnuty kolokace tvořené víceznačnými slovy. Existují dva základní typy víceznačnosti slov a to homonymie a polysémie. Homonymní slova jsou slova, která jsou sice totožná po formální stránce, ale jejich významy mezi sebou nijak nesouvisí a nemají tedy žádnou spojitost. Kdežto polysémní slova jsou slova charakteristická nejen jejich formální shodou, ale i významovou. To znamená, že mezi nimi existuje určitá významová souvislost. Při výběru vyhovujícího významu určitých slov je pak zásadní kontext, za který jsou považovány i námi zkoumané kolokace. (Čermák, 2010)

Kolokaci „déchets à traiter“ GT přeložil jako „odpad má být léčen“ namísto odpovídajícího „odpady ke zpracování“ - v tomto případě je na vině vícevýznamovost slovesa „traiter“, které znamená jednak „zpracovávat, nakládat s něčím“, ale také „léčit, pečovat o nemocného“. GT si tedy neporadil s výběrem odpovídajícího významu tohoto slova.

S tímto jevem jsme se u GT setkali celkem 3x, což činí 4,8% z celkového počtu zjištěných chyb v překladech GT.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad GT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets à traiter	odpad má být léčen	zpracovávané odpady; odpady ke zpracování	X
déchets de fils	syn odpadu	přízový odpad; odpady z příze; odpadní příze	X
déchets végétaux fibreux issus de la production de la pâte vierge et de la production du papier au départ de la pâte	vláknitý rostlinný odpad z výroby panenského výrobu buničiny a papíru z těsta	vláknitý rostlinný odpad z výroby prvotní buničiny a z výroby papíru z buničiny	X

f) Chybný překlad

Název této kategorie chyb se může zdát značně obecný, v mém výzkumu ale představuje nezbytnou součást. Chybný překlad je zde jakousi zbytkovou kategorií, to znamená, že sem byly řazeny kolokace, které jsou na první pohled přeloženy chybně, ale není na vině gramatická ani syntaktická stránka věci. GT zjevně nenašel vhodný ekvivalent, ale i přesto se pokusil poradit si s překladem tak, že hledal nejpodobnější výraz. Tak je tomu např. v případě kolokace „déchets lingotés en fer ou en acier“, kterou GT přeložil jako „vázaný odpad ze železa nebo oceli“ namísto správného překladu „železné a ocelové ingoty z přetaveného šrotu“. Na tomto příkladu je dobře vidět, že se GT snažil o překlad adjektiva „lingotés“, ale ve skutečnosti se uchýlil k překladu jiného adjektiva

„ligotés“, česky „svázané“, které ale v kolokaci vůbec není obsaženo. Další chybně přeloženou kolokací je „déchets de peaux et d'autres parties d'oiseaux revêtues de leurs plumes ou de leur duvet“, kterou GT přeložil jako „skryje odpad a jiné části ptáků s peřím nebo prachovým peřím“ namísto správného „odpad z kůže a jiných částí ptáků s peřím nebo prachovým peřím“. Na posledním uvedeném je vidět, že kolokace je již v databázi kontextualizovaná. Kolokace z daného kontextu ale byla „násilně“ vyňata a právě proto se pak v našem překladu mohou objevit nesmyslná slova navíc (v tomto případě „skryje“).

S tímto jevem jsme se u GT setkali celkem 16x, což činí 25,8% z celkového počtu chyb, kterých se GT dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad GT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets lingotés en fer ou en acier	vázaný odpad ze železa nebo oceli	železné a ocelové ingoty z přetaveného šrotu	X
déchets valorisés	recyklovaný odpad	využitý odpad	X
déchets d'os et de cornillons, bruts, dégraissés, simplement préparés (mais non découpés en forme), acidulés ou dégelatinés	Kostní Odpady a kosti, neopracované, zbavené tuku, jednoduše upravené (avšak nepřířiznuté do tvaru), upravené kyselinou nebo klišu	kosti a rohové kosti, neopracované, zbavené tuku, jednoduše upravené (avšak nepřířiznuté do tvaru), upravené kyselinou nebo zbavené klišu	X
déchets d'exploitation	generované odpad	odpad; lodní odpad	X

déchets à coïnciner ou incinérer	odpadu, které mají být spalovány nebo spalování	odpady určené ke spoluspalování nebo spalování	X
déchets réutilisables	využitelného odpadu	opětovně použitelný odpad	X
déchets de crins, même en nappes avec ou sans support	odpad z žíní, jako vrstva s nebo bez podpory	odpad z koňských žíní, též ve štůčkách a s podložkou nebo bez podložky	X
déchets à éliminer ou à valoriser	nakládání s odpady nebo využití	odpady určené k odstranění nebo využití	X
déchets issus des opérations de tannage, de pelleterie et de l'utilisation des peaux	odpad z opalování, psací potřeby a použití kůže	odpad vzniklý při vydělávání kůží, kožedělné činnosti a použití kůže; odpad vznikající při vydělávání kůží a kožedělné činnosti a použití kůže	X
déchets de peaux et d'autres parties d'oiseaux revêtues de leurs plumes ou de leur duvet	skryje odpad a jiné části ptáků s peřím nebo prachovým peřím	odpad z kůže a jiných částí ptáků s peřím nebo prachovým peřím	X
déchets admis ou non en décharge	odpad přijat nebo nevypouštějí	odpady, které lze ukládat na skládky či nikoli	X
déchets à admettre ou à refuser	odmítají přiznat nebo odmítnout	odpady, které mají být přijaty nebo	X

		odmítnuty	
déchets valorisables et non valorisables	realizovatelná a nevyužitelných odpadů	využitelné a nevyužitelné odpady	X
déchets lingotés	svázaný odpad	ingoty z přetaveného šrotu	X
déchets et débris de fer ou d'acier étamés	odpad a šrot ze železa nebo cínu chromované oceli	odpad a šrot z pozinkovaného železa a oceli	X
déchets pompables	přečerpávat odpad	čerpatelné odpady	X

6.2. Evaluace překladače Bing Translator

Překladač Microsoft Bing Translator se v překladech 223 kolokací dopustil celkem 85 chyb, které byly řazeny do následujících kategorií:

a) *Chybná terminologie*

Následující kategorie zahrnuje kolokace, jejichž překlady za pomoci BT nejsou terminologicky správné. Jak bylo výše popsáno, jsou přeloženy buď za pomoci opisů, hyperonym, anebo hyponym. Například kolokace „déchets de fibres synthétiques ou artificielles“ BT přeložil jako „odpad z chemických vláken“ namísto správného „odpad ze syntetických a umělých vláken“ – je tedy zřejmé, že adjektivum „chemických“ není v tomto nejlepším ekvivalentem a zdá se být nadřazeno odpovídajícím adjektivům „syntetických a umělých“.

S chybami tohoto typu jsme se v překladech BT setkali 7x, což činí 8,2% z celkového počtu chyb, kterých se tento překladač dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad BT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets de fibres synthétiques ou artificielles	odpad z chemických vláken	odpad ze syntetických a umělých vláken	X
déchets d'exploitation des navires	odpadní olej z lodí	lodní odpad; odpad; odpad z lodí	X
déchets et rebuts de papier ou de carton	odpad a šrot z papíru, kartónu nebo lepenky	odpad a výmět z papíru a lepenky	X
déchets et rebuts non triés	odpad a šrot netříděný	netříděný odpad a výmět	X
déchets de sucrerie	odpad z cukroví	cukrovarnické odpady	X
déchets d'enduits ou de plaques au plâtre provenant de la démolition de bâtiments	nátěrové hmoty nebo desek odpad do omítky z demolice budov	odpad ze sádrokartonových desek nebo štukových desek vzniklý při demolici budov	X
déchets de soies de porc ou de sanglier, de poils de blaireau et d'autres poils pour la brosse	odpad štětín z prasete nebo kance, jezevec a ostatní vlasy pro štětec vlasy	odpad ze štětín a chlupů domácích prasat nebo jezevcích a jiných chlupů k výrobě kartáčnického zboží	X

b) Vynechání překladu části kolokace

Do této kategorie chyb opět řadíme kolokace, jejichž část nebyla přeložena a došlo k jejímu úplnému vynechání. Jak už bylo výše popsáno, vynechání překladu části kolokace může mít značný vliv na změnu významu překládané kolokace, např. kolokace „déchets dangereux d'origine ménagère“ BT přeložil jako „nebezpečný odpad“ namísto správného „nebezpečný domovní odpad“. Na první pohled je vidět, že BT vynechal překlad výrazu „d'origine ménagère“ (česky „domovní“) a tím se dopustil zobecnění významu této kolokace. V několika případech BT vynechal překlad výrazu „débris“ (česky „šrot“), jako např. v kolokaci „déchets et débris de magnésium“, kterou přeložil jako „odpad hořčíku“ namísto správného „odpad a šrot z hořčíku“.

V překladech BT jsme se s tímto jevem setkali 21x, což činí 24,7% z celkového počtu zjištěných chyb, kterých se tento překladač dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad BT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchet sous forme liquide	tekuté odpady	odpad v kapalné podobě	X
déchets qualifiés de dangereux	jako nebezpečný odpad	odpady označené jako nebezpečné	X
déchets dangereux d'origine ménagère	nebezpečný odpad	nebezpečný domovní odpad	X
déchets inertes non dangereux provenant de la prospection et de l'extraction, du	neklasifikované inertní odpady z geologického průzkumu a těžbě, úpravě a skladová-	inertní odpady neklasifikované jako nebezpečné pocházející z průzkumných a	X

traitement et du stockage de ressources minérales, ainsi que de l'exploitation de carrières	ní nerostných surovin, jakož i dobývání	těžebních prací, z úpravy a skladování minerálních zdrojů a rovněž z provozu lomů a povrchových dolů	
déchets et débris de beryllium	odpad beryllia	odpad a šrot z berilia	X
déchets et débris de bismuth	odpad vizmutu	odpad a šrot z vizmutu	X
déchets et débris de cadmium	odpad kadmia	odpad a šrot z kadmia	X
déchets et débris de cobalt	odpad kobaltu	odpad a šrot z kobaltu	X
déchets et débris de fonte, de fer ou d'acier	odpad z litiny, železa nebo oceli	železný odpad a šrot	X
déchets et débris de magnésium	odpad hořčíku	odpad a šrot z hořčíku	X
déchets et débris de manganèse	odpad manganu	odpad a šrot z manganu	X
déchets et débris de molybdène	odpad molybdenu	odpad a šrot z molybdenu	X
déchets et débris de sélénium	odpad selenu	odpad a šrot ze selenu	X

déchets et débris de tantale	tantal odpad	odpad a šrot z tantalu	X
déchets et débris de tellure	odpad telluru	odpad a šrot z teluru	X
déchets et débris de tungstène	Odpad wolframu	odpad a šrot z wolframu	X
déchets et débris de vanadium	odpad vanadu	odpad a šrot z vanadu	X
déchets et débris de zinc	zinkový odpad	odpad a šrot ze zinku	X
déchets et débris de zirconium	odpad ze zirkonia	odpad a šrot ze zirkonia	X
déchets et débris d'étain	Cínový odpad	odpad a šrot z cínu	X
déchets et débris ferreux	Železný šrot	železný odpad a šrot	X

c) Nepřeloženo či překlad anglický

Tato kategorie chyb zahrnuje kolokace, jejichž část nebyla přeložena a byla zachována její původní podoba, zůstaly tedy ve francouzštině, ale zahrnuje rovněž kolokace, jejichž část přeložena byla, ale do angličtiny. Příkladem je kolokace „déchets d'os et de cornillons, bruts, dégraissés, simplement préparés (mais non découpés en forme), acidulés ou dégelatinés“, kterou BT přeložil jako „odpad z kostí a odrohováním, gross,

tuku, jednoduše upravené (avšak nepřipravené do tvaru), kyselé nebo degelatines“ namísto správného „kosti a rohové kosti, neopracované, zbavené tuku, jednoduše upravené (avšak nepřipravené do tvaru), upravené kyselinou nebo zbavené klišu“- na uvedeném příkladu je vidět, že BT jednak nepřeložil výraz „dégélatinés“ a ponechal ho v jeho původní podobě, tzn. ve francouzštině, ale navíc další výraz „bruts“ přeložil jako „gross“, tedy do angličtiny. Důvodem anglického překladu je fakt, že angličtina představuje při automatických překladech tzv. „mezijazyk“, to znamená, že pokud chceme přeložit kolokaci z francouzštiny do češtiny, překladač ji nejprve přeloží z francouzštiny do angličtiny a následně z angličtiny do češtiny. V tomto případě zjevně nenalezl odpovídající český ekvivalent, a proto zde ponechal anglický překlad.

S chybami tohoto typu jsme se u BT setkali celkem 5x, což představuje 5,9% z celkového počtu zjištěných chyb, kterých se tento překladač dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad BT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets à coïncider ou incinérer	coincinerer odpadu nebo spálit	odpady určené ke spoluspalování nebo spalování	X
déchets coïncinérés	odpadní coïncinérés	odpady, které byly spoluspalovány	X
déchets d'os et de cornillons, bruts, dégraissés, simplement préparés (mais non découpés en forme), acidulés ou dégélatinés	odpad z kostí a odrohováním, gross, tuku, jednoduše upravené (avšak nepřipravené do tvaru), kyselé nebo degelatines	kosti a rohové kosti, neopracované, zbavené tuku, jednoduše upravené (avšak nepřipravené do tvaru), upravené kyselinou nebo zbavené klišu	X

déchets et débris de fer ou d'acier étamés	odpad a šrot ze železa nebo oceli étamés	odpad a šrot z po- zinkovaného železa a oceli	X
déchets lingotés	odpad pigged	ingoty z přetavené- ho šrotu	X

d) Gramatické a tvaroslovné chyby

Následující kategorie zahrnuje kolokace, v nichž se BT dopustil gramatických či tvaroslovných chyb. Pro připomenutí se jedná o chybné skloňování podstatných jmen, chybné předložkové vazby anebo nesprávné užití rodu u přívlastků shodných. Vzhledem k tomu, že překladač BT funguje na bázi hybridního strojového překladu (viz kapitola 2. 3), neměl by počet chyb tohoto typu být příliš vysoký, vzhledem k tomu, že překlady podléhají jakési „lingvistické korektuře“. I přesto se ale několik chyb vyskytlo, např. kolokaci „déchets de l'emballage“ BT přeložil jako „odpad/s balení/s“ namísto „obalové odpady“ – zde se překladač dopustil vypuštění vztahu mezi slovy, tedy pádu, stejně tak jako v případě kolokace „déchets de brasserie“, kterou přeložil jako „pivovar odpad“. V další kolokaci „déchets provenant des installations industrielles antipollution“ se pak BT dopustil chybného skloňování podstatného jména a jeho shodného přívlastku „kontrolní zařízení“ – přeložil ho totiž jako „odpad z průmyslového znečištění kontrolní zařízení“ namísto „odpad ze zařízení na omezování průmyslového znečištění“.

S tímto jevem jsme se v překladech BT setkali celkem 11x, což představuje 12,9% z celkového počtu chyb, kterých se BT dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad BT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchet/s d'emballage/s	odpad/s balení/s	obalové odpady	X
déchet/s liquide/s	odpad/s tekutiny/s	kapalné/ý odpad/y	X
déchet/s liquide/s combustible/s	odpad/s tekutiny/s paliva/s	hořlavé kapalné odpady; spalitelné kapalné odpady	X
déchets de brasserie	Pivovar odpad	pivovarnický a lihovarnický odpad	X
déchets de caractère explosible	odpad z výbušného charakteru	odpad výbušné povahy	X
déchets de ciment asphaltique	asfalt cement odpad	odpad z asfaltocementu	X
déchets de lin	len odpad	lněný odpad	X
déchets provenant des installations industrielles anti-pollution	odpad z průmyslového znečištění kontrolní zařízení	odpad ze zařízení na omezování průmyslového znečišťování	X
déchets de liège et de bois traités	Korek a ošetřeného dřeva a dřevního odpadu	odpad z impregnovaného korku a ze dřeva	X
déchets municipaux en mélange	komunální odpad ve směsi	smíšený komunální odpad	X
déchets destinés à la valorisation	odpad na hodnotu	odpady určené k využití	X

e) *Desambiguace*

Do následující kategorie chyb řadíme kolokace tvořené víceznačnými slovy. Například v případě kolokace „déchets de fils“, kterou BT přeložil jako „ztráta syna“ namísto odpovídajícího „přízový odpad“ - zde se stejně jako u GT jedná o polysémní slovo „fils“, které v češtině znamená jednak „syn“, ale i „příze“. BT ale nebyl schopen vybrat odpovídající význam a uchýlil se proto k desambiguaci. V dalším případě pak kolokaci „déchets destinés à être valorisés“ BT přeložil jako „odpad má být hodnoceno“ – sloveso „valoriser“ totiž znamená jednak „zhodnotit“ nebo „zvýšit hodnotu“, ale také „recyklovat“.

S chybami tohoto typu jsme se v překladech BT setkali 5x, což představuje 5,9% z celkového počtu chyb, kterých se BT dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad BT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets de fils	ztráta syna	přízový odpad; odpady z příze; odpadní příze	X
déchets destinés à être valorisés	odpad má být hodnoceno	odpady k využití; odpad/y určené/y k využití odpady; odpady (jsou vyváženy k využití odpady)	X
déchets et débris d'autres aciers alliés	odpad a šrot z ostatních spojenec-kých ocelí	odpad a šrot z jiných legovaných ocelí	X

déchets contenant, consistant en, ou contaminés par l'une des substances	odpady obsahující, sestávající z nebo nakažení některou z látek	odpad obsahující následující látky, sestávající z nich nebo jimi znečištěný; odpady, které obsahují některou z těchto látek nebo z ní sestávají či jsou jí znečištěny	X
déchets végétaux fibreux issus de la production de la pâte vierge et de la production du papier au départ de la pâte	rostlinný odpad z výroby buničiny a papíru na zahájení výroby těsta	vláknitý rostlinný odpad z výroby prvotní buničiny a z výroby papíru z buničiny	X

f) Chybný překlad

Následující kategorie je překvapivě početná a zahrnuje kolokace, jejichž překlad je zcela zcestný. Například kolokace „déchets à admettre“ BT přeložil jako „odpad se přiznat“ namísto odpovídajícího „přijímané odpady“ – sloveso „admettre“ ale v češtině znamená „připustit“, „přijmout“, anebo „schvalovat“. V dalším případě pak BT přeložil kolokaci „déchets de cheveux“ jako „ztráta vlasů“ – v tomto případě se zas nabízí otázka, kde se vzal výraz „ztráta“.

Do této kategorie bylo zařazeno 36 chybně přeložených kolokací, což představuje 42,3% ze všech zjištěných chyb, kterých se BT dopustil.

Kolokace Papoušková 2007	Překlad BT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets à admettre	odpad se přiznat	přijímané odpady; odpady, které mají být přijaty	X
déchets à traiter	odpady se vypořádat s	zpracovávané odpady; odpady ke zpracování	X
déchets d'ardoise, même dégrossie ou simplement débitée, par sciage ou autrement	odpad z břidlice, dokonce i oboustranný nebo jednoduše nabitá, pilou nebo jinak	odpad z břidlice, též z hrubého osekávání nebo řezání pilou nebo dělení jiným způsobem	X
déchets de cheveux	ztráta vlasů	odpad z lidských vlasů	X
déchets biodégradables mis en décharge	Dejte biologicky rozložitelného odpadu na skládky	biologicky rozložitelné odpady ukládané na skládku	X
déchets broyés	Skládka	odpad z drcení	X
déchets provenant des navires de pêche et des bateaux de plaisance	odpad z lodě a loďičky a ryby lodí	odpad z rybářských a rekreačních lodí	X
déchets réutilisables	využitelného odpadu	opětovně použitelný odpad	X
déchets, débris et rognures de caout-	odpadu, sutí a výstřížky z gumy není	odpad, úlomky a odřezky z pryže	X

chouc non durci, même réduits en poudre ou en granulés	kalená, dokonce i snížit ve formě prášku nebo granulí	(jiné než z tvrdé pryže) a prášek nebo zrna z nich	
déchets et débris de caoutchouc durci	odpad a šrot z lité gumy	odpad a úlomky z tvrdé pryže	X
sciures, déchets et débris de bois, même agglomérés sous forme de bûches, briquettes, boulettes ou sous forme similaires	pilin, odpadu a suti, dokonce i plno ve formě protokolů, briket, pelet nebo podobných tvarech	dřevěný odpad a drť, jako piliny, štěpky či třísky, at' volně sypané nebo lisované do polen, briket, pelet nebo podobných forem	X
déchets à déposer	odpad k poklesu	ukládané odpady	X
déchets à valoriser ou à éliminer	ke zvýšení nebo odstranění odpadu	odpad určený k využití nebo odstranění	X
déchets à éliminer ou à valoriser	odpadů k odstranění nebo ke zvýšení	odpady určené k odstranění nebo využití	X
déchets admis dans les différentes catégories de décharges	zvířata v různých kategoriích skládek odpadů	odpady přijatelné pro jednotlivé kategorie skládek; odpady přijímané na skládky různých kategorií	X
déchets admis ou non en décharge	povoleno nebo není vypouštění odpadních	odpady, které lze ukládat na skládky či nikoli	X

déchets d'activités de soins à risques infectieux	pozor na infekční rizika odpadu	infekční klinický/é odpad/y	X
déchets de métaux et leurs alliages sous forme métallique, non susceptible de dispersion	odpad z kovů a jejich slitin tvoří kov, není pravděpodobné, že šíření	odpad z kovů a kovových slitin v kovové nedispergovatelné formě; odpady kovů a kovových slitin v kovové, nedispergovatelné formě	X
déchets de véhicules hors d'usage	ELV odpad	odpad z vozidel s ukončenou životností	X
déchets d'emballages recyclés ou valorisés	oceňují nebo recyklovaných obalových odpadů	obalové odpady recyklované nebo dále využité	X
déchets issus des opérations de tannage, de pelleterie et de l'utilisation des peaux	odpad z operace opalování, obchodu s kožešinami a použití vzhledů	odpad vzniklý při vydělávání kůží, kožedělné činnosti a použití kůže; odpad vznikající při vydělávání kůží a kožedělné činnosti a použití kůže	X
déchets mis en décharge	dát odpad na skládky	odpady uložené na skládce	X

déchets mis en décharge sur ces sites exemptés	dát odpad na skládky na tyto stránky zdarma	odpady skládkované na vyloučených místech	X
déchets municipaux biodégradables mis en décharge	Dejte biologicky rozložitelných komunálních odpadů skládky	komunální biologicky rozložitelné odpady ukládané na skládky; biologicky rozložitelné komunální odpady ukládané na skládky	X
déchets non dangereux	nebezpečný odpad	odpad, který není klasifikován jako nebezpečný; odpad/y neklasifikované/ý jako nebezpečné/ý; nepřeloženo	nikoliv nebezpečný odpad, odpad neklasifikovaný jako nebezpečný
déchets non dangereux biodégradables	biologicky nebezpečný odpad	biologicky rozložitelné odpady neklasifikované jako nebezpečné	X
déchets non recyclables et non réutilisables	recyklovatelné a opětně odpad	odpady, které nelze recyklovat, ani je znovu použít	X
déchets de céramiques sous forme	odpadní keramiky v rozptýlení	keramický odpad v nedispergovatelné	X

non susceptible de dispersion	v podobě	formě	
déchets de crins, même en nappes avec ou sans support	odpad z koňských žíní, i ve vodě s nebo bez podpory	odpad z koňských žíní, též ve štůčkách s podložkou nebo bez podložky	X
déchets d'exploitation	odpadní olej	odpad; lodní odpad	X
déchets de verre sous forme non susceptible de dispersion	Odpadní sklo v rozptýlení v podobě	odpadní sklo v ne-dispergovatelné formě	X
déchets inorganiques contenant des métaux, provenant du traitement et du revêtement des métaux	anorganické odpady obsahující kovy, od povrchová úprava a zušlechťování kovů	anorganický odpad obsahující kovy ze zpracování kovů a z povrchové úpravy	X
déchets résultant de la prospection, de l'extraction, du traitement et du stockage de ressources minérales, ainsi que de l'exploitation des carrières	odpady vznikající při geologickém průzkumu, těžbě, léčby a skladování minerálních zdrojů, jakož i Wani	odpady vznikající při geologickém průzkumu, těžbě, úpravě a skladování nerostných surovin a při provozu povrchových dolů	X

déchets destinés uniquement à la valorisation	odpady určené k uvedení na trh	odpady určené pouze k využití	X
déchets issus des industries alimentaires et agro-alimentaires	odpad z potravin a v potravinářském průmyslu	odpad vznikající v zemědělství a v potravinářském průmyslu; odpad vznikající v zemědělskopotravinářském průmyslu	X
déchets à qualifier de dangereux	aby byly kvalifikovány jako nebezpečný odpad	odpady, které musí být označeny jako nebezpečné	X

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo vyhodnocení správnosti automatického překladu online dostupných překladačů jako je GT a BT z francouzštiny do češtiny. Do překladačů bylo postupně zadáno celkem 223 kolokací z oblasti odpadového hospodářství, které byly přejaty z bakalářské práce L. Papouškové (2007).

Práce je rozdělena do šesti hlavních kapitol. Úvodní kapitola nám přibližuje využití a historický vývoj strojového překladu, za jehož průkopníka je považován Warren Weaver, který jako vůbec první shrnul veškeré poznatky o MT do svého Memoranda (1949).

Ve druhé kapitole jsou představeny čtyři základní principy strojového překladu. Jako první je popsán pravidlový strojový překlad (RBMT). Jde o jednu z komplexnějších forem překladu, neboť tyto překlady podléhají lingvistickým pravidlům. V podkapitolách jsou rovněž popsány dva různé přístupy k procesu překladu a to přístup přímý a nepřímý. Jako další princip je popsán statický strojový překlad (SMT), pro který je typické využívání paralelních korpusů při procesu samotného překladu. V podkapitole jsou popsány i dva základní typy SMT a to statický strojový překlad založený na slovech a statický strojový překlad založený na frázích. Dalším principem je pak hybridní strojový překlad (HMT), který kombinuje výhody pravidlového a statistického systému. Na jeho principu funguje i testovaný Microsoft Bing Translator. Posledním uvedeným principem je počítačem podporovaný překlad (CAT), který slouží jako pomocník profesionálním překladatelům.

Třetí kapitola prezentuje online překladače MBT a GT, jejichž překlady jsou předmětem této práce. Mimo historický vývoj mateřských společností a stručný popis obou překladatelských aplikací jsou uvedeny i konkrétní studie hodnocení správnosti jejich překladů společně i s typologií chyb, které se v překladech vyskytly. Z uvedených studií jsme vycházeli v druhé, analytické části práce.

Čtvrtá kapitola nás seznamuje s pojmem kolokace obecně.

V páté kapitole je pak uveden konkrétní seznam testovaných kolokací z oblasti odpadového hospodářství.

Šestá kapitola představuje jakýsi úvod do analytické části práce. Vedle definice IATE databáze, se kterou jsme při našem výzkumu pracovali, je zde nastíněná i typologie chyb, které byly v překladech hodnoceny. Konkrétně jsou chybně přeložené kolokace řazeny do šesti kategorií: chybný překlad, chybná terminologie, desambiguace, gramatické a tvaroslovné chyby, vynechání překladu části kolokace a kategorie nepřeloženo (nepřeloženo či překlad anglický pro BT). Jako první byly zkoumány evaluace GT. Je nezbytné připomenout, že kolokace byly do překladačů zadávány bez kontextu, nemělo proto příliš velký význam hodnotit chybný pád či chybný syntax.

Samotná analýza odhalila, že nejčastěji se GT v překladech dopouštěl gramatických a tvaroslovných chyb, kdežto BT chyboval více jak o polovinu méně. Důvodem tohoto markantního rozdílu je fakt, že překladače GT a BT fungují na rozdílném principu. BT funguje na principu hybridního strojového překladu, kombinuje tak dva systémy, pravidlový a statistický. Tím pádem překlady BT podléhají, na rozdíl od překladů GT, lingvistickým pravidlům, a proto by počet chyb tohoto typu v překladech BT neměl být příliš vysoký, což se také potvrdilo. Naopak nejobsáhlejší kategorie chyb u BT byl chybný překlad, u GT počet chyb tohoto typu byl opět více méně poloviční. GT tím dokázal, že databáze, z které při překladech čerpá, je obsáhlejší a kvalitnější. S tím souvisí i další kategorie chybné terminologie. Úspěšnější byl opět GT a to proto, že jeho databáze je bohatší, a tak mu překlady odborné terminologie nedělaly větší problém. Vynechání překladu části kolokace bylo častěji pozorována v překladech BT, stejně tak problematika víceznačnosti, tedy desambiguace. Stejně si překladače vedly v poslední zmíněné kategorii nepřeloženo (nepřeloženo či překlad anglický pro BT). Angličtina se v překladech objevila proto, že v procesu překladu představuje mezijazyk.

Celkové výsledky tedy ukázaly, že GT v překladech chyboval celkem 62x ze všech 223 kolokací, což představuje 27,8%. Kdežto BT se chyb v překladech dopustil celkem 85x z 223 kolokací, což činí 38,1 %. Percentuálně byl tedy v překladech kolokací úspěšnější GT oproti BT o 10,3%.

Je ale nutné mít na paměti, že pro tuto problematiku v literatuře neexistuje striktní vymezení kategorií chyb, kterých se automatické překladače dopouštějí, ani objektivní posouzení jejich závažnosti. Proto je polemika o těchto věcech často velmi diskutabilní.

Další fakt, který je třeba si uvědomit je, že hlavním předmětem této bakalářské práce bylo hodnocení překladů pomocí automatických překladačů. Ty se ale z různých důvodů dopouštějí mnoha chyb, a proto nejsou v žádném případě co do kvality srovnatelné s překlady za pomoci slovníku a už vůbec ne s těmi lidskými.

Závěrem je nezbytné zmínit, že veškeré dostupné informace o fungování online překladačů jsou pouhými smyšlenkami, anebo v lepším případě uniklými fragmenty informací. Pravý princip fungování zkoumaných online překladačů je ve skutečnosti obchodním tajemstvím.

RESUMÉ

L'objectif principal de ce mémoire de licence est de tester et d'évaluer des traductions automatiques des collocations du domaine de la gestion des déchets générées par des traducteurs Google Translate et Microsoft Bing Translator qui sont disponibles gratuitement en ligne. Les collocations examinées ont été prises du mémoire de licence de L. Papoušková (2007).

Cette thèse est divisée en six chapitres principaux. Le premier chapitre parle de l'usage et de l'histoire de la traduction automatique. Comme son innovateur est considéré Warren Weaver qui a résumé les premières informations concernant la traduction automatique dans son Memorandum (1949).

Dans le deuxième chapitre sont présentés les quatre principes de la traduction automatique. Le premier principe qui est mentionné représente la traduction automatique à la base des règles. Il s'agit d'une traduction plus complexe qui se caractérise par application des règles linguistiques. Il existe deux approches de la traduction automatique à la base des règles (l'approche directe et l'approche indirecte) qui y sont décrites également. Ensuite, le deuxième principe présenté est la traduction automatique statistique avec ses deux formes: soit basée sur les mots, soit basée sur des phrases. Pour la traduction automatique statistique il est fréquent de puiser au corpus parallèle au cours de la traduction. Troisièmement, il y est décrit la traduction automatique hybride qui profite des avantages de deux systèmes (le système basé sur des règles et le système statistique). Le dernier principe mentionné est la traduction à l'aide d'un ordinateur, dont se servent des traducteurs professionnels.

Le troisième chapitre présente des traducteurs GT et BT qui sont disponibles en ligne. Les informations sur l'évolution historique de leurs sociétés mères sont accompagnées d'une courte présentation de ces traducteurs et des études exactes consacrées sur l'exactitude de leur traduction automatique avec une classification des erreurs apparues.

Le quatrième chapitre est consacré sur le terme «collocation» en générale.

Dans le chapitre qui suit sont citées toutes les 223 collocations du domaine de la gestion des déchets qui ont été testées.

Le sixième chapitre introduit la deuxième partie de cette thèse. Nous regroupons les collocations mal traduites en six catégories: traduction erronée, terminologie erronée, ambiguïté, fautes de grammaire et mauvaises formes des mots, omission de la traduction d'une partie d'une collocation et non traduits.

Le GT a commis le plus souvent des fautes de grammaire et des mauvaises formes des mots. Pour le BT, la catégorie la plus nombreuse était la traduction erronée. En total, le GT a fait 62 fautes sur 223, soit 27,8%, tandis que BT ait fait 85 fautes, soit 38,1%.

Pour conclure, selon les résultats nous pouvons constater que c'était le GT qui avait plus de succès (10,3% de plus de réussite) dans notre analyse.

Seznam použitých zdrojů:

Odborná literatura:

AIKEN, Milam, Balan S., *An Analysis of Google Translate Accuracy*. Translation Journal, Vol. 16, 2011, s. 1-4.

Dostupné z: «<http://www.translationjournal.net/journal/56google.htm>»

ARNOLD, Douglas, Balkan L. a Meijer S. a Humphreys R. L. a Sadler L., *Machine translation: An introductory guide*, Manchester: NCC Blackwell, 1994, ISBN 185554217X, s. 12-18.

BOWKER, Lynne, Fisher D., *Computer-aided translation technology: A practical introduction*, University of Ottawa Press, 2002, s. 129-136, ISBN 0-7766-3016-4.

Dostupné z: «https://books.google.cz/books?id=ly29-mc6d00C&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false»

COSTA-JUSSA, Marta R., Farrus M. a Marino J. a Fonollosa J A. R., *Study and comparison of rule-based and statistical catalan-spanish machine translation systems.*, Computing and Informatics, Vol. 31, 2012, s. 245–270.

ČERMÁK, František, *Syntagmatika slovníku: typy lexikálních kombinací*, Čeština – univerzália a specifika 3, eds., Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2001, s.223–232.

ČERMAK, František. *Lexikon a sémantika*. 1. vyd., Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, ISBN 978-80-7422-020-3., s. 60-80.

DHAKAR, Bhojraj Singh, Sinha S. K. a Pandey K. K., *A Survey of Translation Quality of English to Hindi Online Translation Systems (Google and Bing)*. International Journal of Scientific and Research Publications, Vol. 3, 1, AISECT University Bhopal, India, 2013, ISSN 2250-3153, s. 1-4.

Dostupné z: «<http://www.ijsrp.org/research-paper-1301/ijsrp-p1355.pdf>»

FEDERICO, Marcello, Marthur P. a Cettalo M., *Online learning approaches in Computer Assisted Translation*. ACL Workshop on Machine Translation (WMT). Sofia, Bulgaria, 2013, s. 301-302.

Dostupné z: «<http://www.statmt.org/wmt13/pdf/WMT37.pdf>»

GHASEMI, Hadis, Hashemian M. *A Comparative Study of Google Translate Translations: An Error Analysis of English-to-Persian and Persian-to-English Translations*. English Language Teaching, 9(3), 13-. 2016, DOI: 10.5539/elt.v9n3p13. ISSN 1916-4750, s. 13-17.

Dostupné z: «<http://www.ccsenet.org/journal/index.php/elt/article/view/56980>»

HUTCHINS, W. John a Harold L. SOMERS. *An introduction to machine translation*. London: Academic Press, c1992, ISBN 0-12-362830-X., s. 69-80.

Dostupné z: «<http://www.hutchinsweb.me.uk/IntroMT-TOC.htm>»

HUTCHINS, W. John. *Machine Translation: A concise history. Computer aided translation: Theory and practice*. China: Chinese University of Hong Kong, 2007, s. 1-18.

Dostupné z: «<http://www.hutchinsweb.me.uk/CUHK-2006.pdf>»

KARLÍK, Petr, Nekula M. a Pleskalová J. a Bachmannová J., *Encyklopedický slovník češtiny*. 1. vyd., Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2002, ISBN 978-80-7106-484-8., s. 219.

KOEHN, Philipp. *Statistical machine translation*. Cambridge: Cambridge University Press, 1st pub., 2010, ISBN 978-0-521-87415-1., s. 446.

LOPEZ, Adam. *Statistical machine translation*. ACM Comput. Surv., 40, 3, Article 8, 2008, s. 8:2.

Dostupné z: «<https://alopez.github.io/papers/survey.pdf>»

LOTZ, Susan a Van Rensburg A., *Translation technology explored: Has a three-year maturation period done Google Translate any good?*. Stellenbosch Papers in Linguistics Plus, Vol. 43, 2014, s. 237-259.

PAPOUŠKOVÁ, Lucie. *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: "Odpadové hospodářství a čisté technologie"*. České Budějovice, FF JU, bakalářská práce, 2007.

RADIMSKÝ, Jan. *La version tchèque du terme juridique européen: de quels critères disposons-nous pour juger de son adéquation?*. Etudes romanes de Brno, Sborník prací FF MU, L 29, Brno, 2008, s. 87-97.

Dostupné

z:

«https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/113516/1_EtudesRomanesDeBrno_38-2008-1_11.pdf?sequence=1»

SOORI, Hussein a Su'ad AWAB. *Evaluation of Google and Bing online translation of verb-noun collocations from English into Arabic*. University of Malaya, Malaysia, Vol. 25, 2015, s. 35-59.

Dostupné

z:

«http://jml.um.edu.my/filebank/published_article/9462/JML%202015_Article%202.pdf»

Slovníky:

Francouzsko-český, česko-francouzský velký slovník: [--nejen pro překladatele]. Brno, Lingea, 1. vyd., 2007, ISBN 978-80-87062-05-0.

Webové stránky:

<http://www.systransoft.com/systran/>

<https://www.google.cz/intl/cs/about/>

http://translate.google.cz/about/intl/cs_ALL/index.html

<http://www.bing.com/translator/help/>

<https://blogs.msdn.microsoft.com/translation/>

<http://iate.europa.eu/SearchByQueryLoad.do?method=load>

http://iate.europa.eu/about_IATE.html

PŘÍLOHA

Správně přeložené kolokace GT

Kolokace Papoušková 2007	Překlad GT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchets d'emballages recyclés ou valorisés	recyklovanými obalovými odpady	recyklace obalových odpadů	X
déchets de poils grossiers	odpad hrubé zvířecí srsti	odpad z hrubých zvířecích chlupů	X
déchets végétaux agricoles et forestiers	Zemědělské a lesnické rostlinný odpad	rostlinný odpad ze zemědělství a lesnictví	X
déchets déposés	Ukládaného odpadu	uložené odpady	X
déchets qualifiés de dangereux	charakterizován jako nebezpečný odpad	odpady označené jako nebezpečné	X
déchet/s biodégradable/s	Biologicky rozložitelný odpad	biologicky rozložitelné/y odpad/y	X
déchets issus de la fabrication, de la préparation et de l'utilisation des	Odpad z výroby, zpracování a používání chemických látek ke konzervaci	odpad z výroby, zpracování a použití chemických látek pro konzervaci	X

produits de préservation du bois	dřevo	dřevo	
déchet/s contenant l'un des constituants	odpad, který obsahuje některou ze složek	odpady obsahující některou ze složek; odpady, které obsahují některou ze složek	X
déchet/s dangereux	nebezpečný odpad	nebezpečný/é odpad/y	X
déchet/s d'emballage/s	obalové odpady	obalové odpady	X
déchet/s liquide/s	kapalný odpad	kapalné/ý odpad/y	X
déchet/s liquide/s combustible/s	spalitelné kapalné odpady	hořlavé kapalné odpady; spalitelné kapalné odpady	X
déchets à admettre	odpadu, které mají být přijaty	přijímané odpady; odpady, které mají být přijaty	X
déchets à éliminer	odpady určené k odstranění	odpady, které se mají odstranit; odpad k odstranění	X
déchets à incinérer	odpad ke spálení	odpady, které budou spalovány	X
déchets à qualifier de dangereux	odpad klasifikován jako nebezpečný	odpady, které musí být označeny jako nebezpečné	X

déchets destinés à être valorisés	odpadů k využití	odpady k využití; odpad/y určené/ý k využití odpady; odpady (jsou vyváženy k využití odpady)	X
déchets destinés à la valorisation	odpadů k využití	odpady určené k využití	X
déchets d'origine médicale	zdravotnický odpad	odpad ze zdravotnických zařízení	X
déchets à valoriser ou à éliminer	odpady, které mají být využity či neškodně odstraněny	odpad určený k využití nebo odstranění	X
déchets agricoles	zemědělský odpad	zemědělské odpady	odpady ze zemědělství
déchets animaux	živočišný odpad	části zvířat; živočišné odpady	X
déchets broyés	drcený odpad	odpad z drcení	X
déchets cliniques	klinický odpad	klinické odpady	X
déchets co-incinérés	spoluspalovaného odpad	odpady, které byly spoluspalovány	X
déchets contenant des métaux	Odpady obsahující kov	odpad s obsahem kovů	X
déchets contenant des métaux et provenant de la fonte,	odpady s obsahem kovů z lití, tavení a	odpad s obsahem kovů, který vzniká při tavení, vytavo-	X

de la fusion et de l'affinage des métaux	rafinaci kovů	vání a rafinaci kovů	
déchets contenant du chlore	odpad obsahující chlór	odpad, který obsahuje chlor	X
déchets contenant principalement des constituants inorganiques	odpad obsahující hlavně anorganické složky	odpad obsahující hlavně anorganické složky; odpad obsahující převážně anorganické složky	X
déchets contenant principalement des constituants organiques	odpad obsahující hlavně organické složky	odpady obsahující hlavně organické složky; odpady obsahující převážně organické složky	X
déchets de cuirs ou de peaux préparés	odpadní kůže a kožky	odpady kůží (usní) nebo kompozitních usní	X
déchets de fibre de verre	odpadní laminát	odpad ze skelných vláken	X
déchets de liège et de bois non traités	odpadní korek a neošetřené dřevo	odpad z neimpregnovaného korku a ze dřeva	X
déchets de supports photographiques	Odpadní fotografické médium	odpadní podložky fotografických filmů	X

déchets dangereux liquides	kapalný nebezpečný odpad	kapalné nebezpečné odpady	X
déchets dangereux résultant de la recherche et de l'exploitation de ressources en pétrole et en gaz sur des installations en mer et incinérés à bord	nebezpečný odpad vznikající při výzkumu a využívání zdrojů ropy a zemního plynu na těžebních zařízení a spalovaný na palubě	nebezpečné odpady vznikající při průzkumu a těžbě nalezišť ropy a zemního plynu ze zařízení na moři a spalované v těchto zařízeních	X
déchets destinés uniquement à être valorisés	odpady určené k využití výhradně	odpady určené pouze k využití	X
déchets, débris et rognures de caoutchouc non durci, même réduits en poudre ou en granulés	odpady, úlomky a odřezky z měkké pryže a prášky a granule	odpad, úlomky a odřezky z pryže (jiné než z tvrdé pryže) a prášek nebo zrna z nich	X
déchets destinés uniquement à la valorisation	odpady určené k využití výhradně	odpady určené pouze k využití	X
déchets de bois	dřevní odpad	odpadní dřevo	X
déchets de cacao	kakaové odpady	kakaový odpad	X
déchets de caoutchouc	pryžový odpad	pryžový odpad	X

déchets de céramiques sous forme non susceptible de dispersion	Keramické odpady v nedispergovatelné formě	keramický odpad v nedispergovatelné formě	X
déchets de construction ou de démolition	stavební a demoliční odpady	stavební a demoliční odpad	X
déchets de coton	bavlněný odpad	bavlněný odpad	X
déchets de cuirs ou de peaux préparés	odpadní kůže a kožky	odpady kůží (usní) nebo kompozitních usní	X
déchets de fibre de verre	odpadní laminát	odpad ze skelných vláken	X
déchets de films photographiques ne contenant pas d'argent	Odpadní fotografické filmy neobsahující stříbro	odpadní fotografické filmy, které neobsahují stříbro	X
déchets de graphite naturel	Odpady z přírodního grafitu	odpad z přírodního grafitu	X
déchets de cheveux	odpad z lidských vlasů	odpad z lidských vlasů	X
déchets de jardin	zahradní odpad	zahradní odpady	X
déchets de la Communauté	odpad ze Společenství	odpady ze Společenství; odpady ve Společenství	X

déchets de la fabrication du fer ou de l'acier	odpady z výroby železa nebo oceli	odpad z výroby železa nebo oceli	X
déchets de la mise en forme et du traitement de surface des métaux	Odpady z tváření a povrchové úpravy kovů	odpad z tváření a obrábění kovů	X
déchets de laboratoire	laboratorního odpadu	zbytky z laboratoří	X
déchets de laine ou de poils fins	Odpad z vlny nebo jemných zvířecích chlupů	odpad z vlny nebo jemných zvířecích chlupů	X
déchets de liège	odpadní korek	korkový odpad; odpadní korek	X
déchets de liège et de bois non traités	odpadní korek a neošetřené dřevo	odpad z neimpregnovaného korku a ze dřeva	X
déchets de l'industrie du dioxyde de titane	odpady z průmyslu oxidu titaničitého	odpad z průmyslu oxidu titaničitého	X
déchets de matières plastiques sous forme solide	plastový odpad v pevném stavu	odpad z tuhých plastů	X
déchets de matières textiles	textilní odpad	textilní odpad	X
déchets de mica	slídový odpad	odpad ze slídy	X

déchets de papier, de carton et de produits de papier	sběrový papír, lepenka a výrobky z papíru	odpad z papíru, lepenky a papírových výrobků	X
déchets de plastique	plastový odpad	plastový odpad	X
déchets de poissons	odpad z ryb	odpad z ryb	X
déchets de produits céramiques	odpadní keramické zboží	odpad z keramiky	X
déchets de soie	hedvábného odpadu	hedvábný odpad	X
déchets de soies de porc ou de sanglier, de poils de blaireau et d'autres poils pour la broserie	odpad ze štětín nebo divokých prasat, jezevčí a jiné chlupy k výrobě kartáčnického zboží	odpad ze štětín a chlupů domácích prasat nebo jezevčích a jiných chlupů k výrobě kartáčnického zboží	X
déchets de sucrerie	cukrovarnické odpady	cukrovarnické odpady	X
déchets des hôpitaux ou d'autres activités médicales	Nemocniční odpad nebo jiné lékařské činnosti	odpady ze zdravotních zařízení a jiné klinické odpady	X
déchets de verre sous forme non susceptible de dispersion	Odpadní sklo v nedispergovatelné formě	odpadní sklo v nedispergovatelné formě	X

déchets d'emballages biodégradables	Biologicky rozložitelné obaly	biologicky rozložitelné obaly	X
déchets d'emballages recyclés ou valorisés	obalové odpady recyklovány nebo využity	obalové odpady recyklované nebo dále využité	X
déchets des hôpitaux ou d'autres activités médicales	Nemocniční odpad nebo jiné lékařské činnosti	odpady ze zdravotních zařízení a jiné klinické odpady	X
déchets destinés à être éliminés	odpad určený k likvidaci	odpady k odstraňování; odpad/y určené/ý k odstranění; odpad/y k odstranění	X
déchets destinés à l'élimination	odpad určený k likvidaci	odpady určené k odstranění	X
déchets destinés à l'incinération ou à la coïncinération	odpadu ke spálení nebo společné spalování	odpady ke spalování nebo spoluspalování	X
déchets destinés uniquement à être valorisés	odpady určené k využití výhradně	odpady určené pouze k využití	X
déchets destinés uniquement à la valorisation	odpady určené k využití výhradně	odpady určené pouze k využití	X
déchets d'exploitation des navires	lodního odpadu	lodní odpad; odpad; odpad z lodí	X

déchets d'huiles	odpadní oleje	odpadní oleje	X
déchets d'hydrates d'aluminium	Odpadní hydráty hliníku	odpadní hydráty hliníku	X
déchets d'opérations minières, sous forme non susceptible de dispersion	Odpad z těžebních činností, v nedispergovatelné formě	odpad z těžebních činností v nedispergovatelné formě	X
déchets d'origines diverses	odpad různého původu	odpad z různých zdrojů	X
déchets et débris d'aciers inoxydables	odpad a šrot z nerezavějící oceli	odpad a šrot z nerezavějící oceli	X
déchets et débris d'aluminium	odpad a šrot z hliníku	odpad a šrot z hliníku	X
déchets et débris d'autres aciers alliés	odpad a šrot z jiných legovaných ocelí	odpad a šrot z jiných legovaných ocelí	X
déchets et débris de beryllium	odpad a šrot z beryllia	odpad a šrot z berilia	X
déchets et débris de caoutchouc durci	odpad a úlomky z tvrdé pryže	odpad a úlomky z tvrdé pryže	X
déchets et débris de cermets	odpad a šrot z cermetů	odpad a úlomky z cermetu	X
déchets et débris de cuivre	odpad a šrot z mědi	odpad a šrot z mědi	X

déchets et débris de fonte, de fer ou d'acier	odpad a šrot z litiny, železa nebo oceli	železný odpad a šrot	X
déchets et débris de germanium	odpad a šrot z germania	odpad a šrot z germania	X
déchets et débris de chrome	odpad a šrot z chromu	odpad a šrot z chromu	X
déchets et débris de manganèse	Odpad a šrot z manganu	odpad a šrot z manganu	X
déchets et débris de molybdène	odpad a šrot z molybdenu	odpad a šrot z molybdenu	X
déchets et débris de nickel	odpad a šrot z niklu	odpad a šrot z niklu	X
déchets et débris de plomb	Olověný odpad a šrot	odpad a šrot z olova	X
déchets et débris de téréphtalate de polyéthylène	odpad a šrot z polyethylentereftalátu	Polyethylentereftalát	X
déchets et débris de Vanadium	odpad a šrot z vanadu	odpad a šrot z vanadu	X
déchets et débris de verre	odpady a střepy skla,	skleněný odpad a úlomky	X
déchets et débris de zinc	odpad a šrot ze zinku	odpad a šrot ze zinku	X
déchets et débris de	zirkon odpad a suť	odpad a šrot ze	X

zirconium		zirkonia	
déchets et débris des métaux non ferreux	odpad a šrot z neželezných kovů	odpad a šrot z neželezných kovů	X
déchets et débris des métaux précieux	odpad a šrot z drahých kovů	odpad a šrot z ušlechtilých kovů; odpad a šrot z drahých kovů	X
déchets et débris ferreux	železný odpad a šrot	železný odpad a šrot	X
déchets et rebuts de papier ou de carton	odpad a šrot z papíru nebo lepenky	odpad a výmět z papíru a lepenky	X
déchets et rebuts non triés	netříděného odpadu a šrotu	netříděný odpad a výmět	X
déchets et résidus d'arsenic	odpadů a zbytků arsenu	odpad a zbytky arzenu	X
déchets et résidus de mercure	odpad a zbytky rtuti	odpad a zbytky rtuti	X
déchets ferreux et débris de fer ou d'acier	železný odpad a šrot ze železa nebo oceli	odpad a šrot ze železa nebo oceli; odpad a šrot ze železa a oceli	X
déchets hospitaliers	nemocniční odpad	nemocniční odpad	X
déchets hospitaliers	infekční nemocnič-	infekční klinické	X

infectieux	ní odpad	odpady	
déchets incinérés	spalování odpadu	Spalovaný odpad	X
déchets industriels	průmyslový odpad	průmyslové odpady	průmyslový odpad
déchets inertes	inertní odpad	inertní odpady	X
déchets inorganiques contenant des métaux, provenant du traitement et du revêtement des métaux	anorganické odpady s obsahem kovů ze zpracování kovů a zušlechťování kovů	anorganický odpad obsahující kovy ze zpracování kovů a z povrchové úpravy	X
déchets issus de la production et de la préparation de produits pharmaceutiques	Odpad z výroby a přípravy farmaceutických výrobků	odpad z výroby a přípravy farmaceutických výrobků	X
déchets issus de la production, de la préparation et de l'utilisation d'encres, de colorants, de pigments, de peintures, de laques ou de vernis	Odpad z výroby, zpracování a používání tiskařských barev, barviv, pigmentů, nátěrových barev a laků	odpad z výroby, zpracování a použití tiskařských barev, barviv, pigmentů, nátěrových barev, laků a ostatních nátěrů	X
déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de bio-	Odpad z výroby, přípravy a používání biocidů a prostředků na	odpad z výroby, zpracování a použití pesticidů a prostředků rostlino-	X

cides et de produits phytopharmaceutiques	ochranu rostlin	lékařské péče	
déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de produits et matériels reprographiques et photographiques	Odpad z výroby, přípravy a používání reprografických a fotografických chemikálií a materiálů	odpad z výroby, zpracování a použití reprografických a fotografických chemických látek a zpracovatelských materiálů	X
déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de résines, de latex, de plastifiants ou de colles et adhésifs	Odpad z výroby, přípravy a používání pryskyřic, latexu, změkčovadel, klišů a lepidel	odpad z výroby, zpracování a použití pryskyřic, latexů, změkčovadel, klišů a lepidel	X
déchets issus des industries alimentaires et agro-alimentaires	odpady z potravinářského průmyslu a potravin	odpad vznikající v zemědělství a v potravinářském průmyslu; odpad vznikající v zemědělskopotravinářském průmyslu	X
déchets issus du traitement de surface des métaux et plastiques	Odpady z povrchové úpravy kovů a plastů	odpad, který vzniká při povrchové úpravě kovů a plastů	X

déchets liquides, solides et gazeux	kapalné odpady, pevné a plynné	kapalný, pevný a plynný odpad	X
déchets ménagers	domovní odpad	odpad/y z domácností	X
déchets municipaux	komunálního odpadu	komunální odpad/y	X
déchets municipaux biodégradables	biologicky rozložitelný komunální odpad	biologicky rozložitelné komunální odpady	X
déchets municipaux biodégradables mis en décharge	biologicky rozložitelného komunálního odpadu na skládkách	komunální biologicky rozložitelné odpady ukládané na skládky; biologicky rozložitelné komunální odpady ukládané na skládky	X
déchets municipaux en mélange	směsný komunální odpad	smíšený komunální odpad	X
déchets municipaux solides	pevného komunálního odpadu	tuhý komunální odpad	X
déchets non brûlés	nespálené odpady	nespálený odpad	X
déchets non dangereux biodégradables	biologicky rozložitelné odpady neklasifikované jako nebezpečné	biologicky rozložitelné odpady neklasifikované jako nebezpečné	X

déchets provenant de ces établissements	Odpad z těchto zařízení	odpady ze stávajících průmyslových zařízení	X
déchets provenant de l'aviation civile	odpad z civilního letectví	odpady vznikající při civilní letecké dopravě	X
déchets provenant de l'exploitation des navires	odpad z provozu lodí	lodní odpad	X
déchets provenant de l'industrie du dioxyde de titane	odpady z průmyslu oxidu titaničitého	odpad/y z průmyslu oxidu titaničitého; odpady pocházející z průmyslu oxidu titaničitého	X
déchets provenant de l'utilisation de revêtements	Odpad z používání nátěrových hmot	odpad z používání nátěrových hmot	X
déchets provenant d'emballages	odpady z obalů	odpady vznikající z obalů	X
déchets provenant des installations industrielles anti-pollution	Odpady ze zařízení pro regulaci průmyslovým znečištěním	odpad ze zařízení na omezování průmyslového znečišťování	X
déchets provenant des navires de pêche et des bateaux de plaisance	Odpad z rybářských a rekreačních plavidel	odpad z rybářských a rekreačních lodí	X

déchets provenant des véhicules	odpad z vozidel	odpady z vozidel	X
déchets radioactifs	radioaktivní odpad	radioaktivní odpad/y	radioaktivní odpad
déchets résiduels	zbytkový odpad	odpady	X
déchets résultant de la prospection et de l'exploitation des ressources en pétrole et en gaz	odpad vznikající při průzkumu a těžbě ropy a zemního plynu	odpad vznikající při průzkumu a těžbě ložisek ropy a zemního plynu	X
déchets solides	tuhý odpad	tuhé odpady	X
déchet solide ou liquide	pevný nebo kapalný odpad	tuhé či kapalné odpady; tuhý nebo kapalný odpad	X
déchet sous forme liquide	odpadů v kapalné formě	odpad v kapalné podobě	X
déchets transformés	zpracovaného odpadu	zpracovaný odpad	X
déchets végétaux	rostlinný odpad	rostlinný odpad	zelený odpad
déchets végétaux agricoles et forestiers	Zemědělské a lesnické rostlinný odpad	rostlinný odpad ze zemědělství a lesnictví	X
déchets végétaux provenant du secteur de la transformation ali-	rostlinný odpad ze sektoru zpracování potravin	rostlinný odpad z potravinářského průmyslu	X

mentaire			
déchets, débris et rognures de caoutchouc non durci, même réduits en poudre ou en granulés	odpady, úlomky a odřezky z měkké pryže a prášky a granule	odpad, úlomky a odřezky z pryže (jiné než z tvrdé pryže) a prášek nebo zrna z nich	X
déchets, rognures et débris de matières plastiques	Odpad, odřezky a úlomky z plastů	odpad, odřezky a úlomky z plastů	X
déchets à déposer	odpadu, které mají být uloženy	ukládáné odpady	X
déchets de laboratoire	laboratorního odpadu	zbytky z laboratoří	X
déchets de poils grossiers	odpad hrubé zvířecí srsti	odpad z hrubých zvířecích chlupů	X
déchets de soie	hedvábného odpadu	hedvábný odpad	X
déchets d'emballages recyclés	recyklovanými obalovými odpady	recyklace obalových odpadů	X
déchets destinés à l'incinération ou à la coïncinération	odpadu ke spálení nebo společné spalování	odpady ke spalování nebo spoluspalování	X
déchets d'exploitation des navires	lodního odpadu	lodní odpad; odpad; odpad z lodí	X

déchets et résidus d'arsenic	odpadů a zbytků arsenu	odpad a zbytky arzenu	X
déchets municipaux	komunálního odpadu	komunální odpad/y	X
déchets municipaux solides	pevného komunálního odpadu	tuhý komunální odpad	X
déchet sous forme liquide	odpadů v kapalně formě	odpad v kapalně podobě	X
déchets transformés	zpracovaného odpadu	zpracovaný odpad	X
déchets résiduels	zbytkový odpad	Odpady	X
déchets à admettre	odpadu, které mají být přijaty	přijímané odpady; odpady, které mají být přijaty	X
déchets co-incinérés	spoluspalovaného odpad	odpady, které byly spoluspalovány	X

Správně přeložené kolokace BT

Kolokace Papoušková 2007	Překlad BT	Překlad Papoušková 2007	Databáze IATE
déchet solide ou liquide	tuhý nebo kapalný odpad	tuhé či kapalně odpady; tuhý nebo	X

		kapalný odpad	
déchets à incinérer	spalovaného odpadu	odpady, které budou spalovány	X
déchet/s biodégradable/s	biologicky rozložitelné odpady/s/s	biologicky rozložitelný/ý odpad/y	X
déchet/s contenant l'un des constituants	odpad/s obsahuje jednu ze složek	odpady obsahující některou ze složek; odpady, které obsahují některou ze složek	X
déchet/s dangereux	nebezpečné odpady/s	nebezpečný/é odpad/y; odpady	X
déchets à éliminer	odpadu k odstranění	odpady, které se mají odstranit; odpad k odstranění	X
déchets dangereux stables et non réactifs	stabilní a nereaktivní nebezpečné odpady	stabilní a nereaktivní odpady	X
déchets à l'état liquide	odpadní kapaliny	odpady v kapalně formě	X
déchets admis ou refusés	přijatých nebo odmítnutých odpad	přijaté nebo odmítnuté odpady	X
déchets admis en décharge	povolených odpadů na skládky	odpady vhodné k ukládání na skládky	X
déchets agricoles	zemědělské odpady	zemědělské odpady	odpady ze země-

			dělství
déchets alimentaires	potravinářské odpady	potravinářské odpady	X
déchets animaux	živočišné odpady	části zvířat; živočišné odpady	X
déchets de laine ou de poils fins ou grossiers	odpad z vlny nebo z jemných nebo hrubých chlupů	odpad z vlny nebo z jemné a hrubé zvířecí srsti	X
déchets de poils grossiers	odpad z hrubých vlasů	odpad z hrubých zvířecích chlupů	X
déchets à admettre ou à refuser	přijmout nebo odmítnout odpady	odpady, které mají být přijaty nebo odmítnuty	X
déchets issus de la production, de la préparation et de l'utilisation d'encres, de colorants, de pigments, de peintures, de laques ou de vernis	odpady z výroby, přípravy a používání inkoustů, barviv, pigmentů, nátěrových hmot, laky nebo laků	odpad z výroby, zpracování a použití tiskařských barev, barviv, pigmentů, nátěrových barev, laků a ostatních nátěrů	X
déchets cliniques	klinický odpad	klinické odpady	X
déchets contenant des métaux	odpady obsahující kovy	odpad s obsahem kovů	X
déchets contenant du chlore	odpad obsahující chlor	odpad, který obsahuje chlor	X

déchets contenant principalement des constituants inorganiques	odpad obsahující převážně anorganické složky	odpad obsahující hlavně anorganické složky; odpad obsahující převážně anorganické složky	X
déchets contenant principalement des constituants organiques	odpad obsahující převážně organické složky	odpady obsahující hlavně organické složky; odpady obsahující převážně organické složky	X
déchets d'alumine	odpadní oxid hlinitý	odpadní oxid hlinitý	X
déchets dangereux et non dangereux	nebezpečných a nikoliv nebezpečných odpadů	odpad nebezpečný a odpad neklasifikovaný jako nebezpečný; nebezpečný odpad jako odpad neklasifikovaný jako nebezpečný	nikoliv nebezpečný odpad, odpad neklasifikovaný jako nebezpečný
déchets de bois	dřevěný odpad	odpadní dřevo	X
déchets de cacao	odpad z kakaa	kakaový odpad	X
déchets de caoutchouc	Pryžový odpad	pryžový odpad	X
déchets de construction ou de	stavební a demoliční odpad	stavební a demoliční odpad	X

démolition			
déchets de coton	Bavlněný odpad	bavlněný odpad	X
déchets de cuirs ou de peaux préparés	odpad z kůže nebo kůže připravené	odpady kůží (usní) nebo kompozitních usní	X
déchets de fibre de verre	odpad ze skleněného vlákna	odpad ze skelných vláken	X
déchets de films photographiques ne contenant pas d'argent	odpadní fotografický film neobsahující stříbro	odpadní fotografické filmy, které neobsahují stříbro	X
déchets de graphite naturel	odpady z přírodního grafitu	odpad z přírodního grafitu	X
déchets de jardin	zahradní odpad	zahradní odpady	X
déchets de la Communauté	odpady ze Společenství	odpady ze Společenství; odpady ve Společenství	X
déchets de la fabrication du fer ou de l'acier	odpady z výroby železa nebo oceli	odpad z výroby železa a oceli	X
déchets de la mise en forme et du traitement de surface des métaux	formátování a povrchovou úpravu kovových odpadů	odpad z tváření a obrábění kovů	X
déchets de labora-	laboratorní odpad	zbytky z laboratoří	X

toire			
déchets de laine ou de poils fins	odpad z vlny nebo jemných zvířecích chlupů	odpad z vlny nebo jemných zvířecích chlupů	X
déchets de liège	Korkový odpad	korkový odpad; odpadní korek	X
déchets de liège et de bois non traités	Neupravené dřevo a korkový odpad	odpad z neimpregnovaného korku a ze dřeva	X
déchets de l'industrie du dioxyde de titane	odpady z průmyslu oxidu titaničitého	odpad z průmyslu oxidu titaničitého	X
déchets de matières plastiques sous forme solide	odpady z plastů v pevné formě	odpad z tuhých plastů	X
déchets de matières textiles	odpad z textilních materiálů	textilní odpad	X
déchets de mica	slídový odpad	odpad ze slídy	X
déchets de paille	Odpadní sláma	odpadní sláma	X
déchets de papier, de carton et de produits de papier	odpad papíru, lepenky a papírové výrobky	odpad z papíru, lepenky a papírových výrobků	X
déchets de plastique	plastový odpad	Nepřeloženo	X
déchets de poissons	rybí odpad	odpad z ryb	X

déchets de produits céramiques	odpad z keramických výrobků	odpad z keramiky	X
déchets de soie	Hedvábného odpadu	hedvábný odpad	X
déchets d'emballages biodégradables	biologicky rozložitelné obalových odpadů	biologicky rozložitelné obaly	X
déchets d'emballages recyclés	recyklovaných obalových odpadů	recyklace obalových odpadů	X
déchets déposés	odpadech uložených	uložené odpady	X
déchets des hôpitaux ou d'autres activités médicales	odpad z nemocnic nebo jiných lékařských činnostech	odpady ze zdravotních zařízení a jiné klinické odpady	X
déchets destinés à des opérations de valorisation	odpady určené k využití	odpady určené k využití	X
déchets destinés à être éliminés	odpady určené k odstranění	odpady k odstranění; odpad/y určené/ý k odstranění; odpad/y k odstranění	X
déchets destinés à l'élimination	odpady určené k odstranění	odpady určené k odstranění	X
déchets destinés à l'incinération ou à	odpady určené pro spalování nebo	odpady ke spalování nebo	X

la coïncinération	spoluspalování	spoluspalování	
déchets d'huiles	odpadní oleje	odpadní oleje	X
déchets d'hydrates d'aluminium	odpadní hydráty hliníku	odpadní hydráty hliníku	X
déchets d'opérations minières, sous forme non susceptible de dispersion	odpad z těžebních činností, v žádné formě disperze	odpad z těžebních činností v nedispergovatelné formě	X
déchets d'origine médicale	zdravotnický odpad	odpad ze zdravotnických zařízení	X
déchets d'origines diverses	odpad z různých zdrojů	odpad z různých zdrojů	X
déchets et débris d'aciers inoxydables	odpad a šrot z nerezavějící oceli	odpad a šrot z nerezavějící oceli	X
déchets et débris d'aluminium	odpad a šrot z hliníku	odpad a šrot z hliníku	X
déchets et débris d'antimoine	odpad a šrot z antimonu	odpad a šrot z antimonu	X
déchets et débris de cermets	odpad a šrot z cermetů	odpad a úlomky z cermetu	X
déchets et débris de cuivre	odpad a šrot z mědi	odpad a šrot z mědi	X
déchets et débris de fonte	odpad a šrot z litiny	odpad a šrot z litiny	X

déchets et débris de germanium	odpad germania	odpad a šrot z germania	X
déchets et débris de chrome	odpad a šrot z Chromu	odpad a šrot z chromu	X
déchets et débris de nickel	odpad a šrot z niklu	odpad a šrot z niklu	X
déchets et débris de plomb	odpad a šrot z olova	odpad a šrot z olova	X
déchets et débris de téréphtalate de polyéthylène	odpad a šrot z polyethylentereftalátu	polyethylentereftalát	X
déchets et débris de thorium et de terres rares	odpad a šrot z thorua a vzácných zemin	odpad a šrot z thorua a prvků vzácných zemin	X
déchets et débris de titane	odpad a šrot z titanu	odpad a šrot z titanu	X
déchets et débris de verre	odpad a šrot ze skla	skleněný odpad a úlomky	X
déchets et débris des métaux non ferreux	odpad a šrot z neželezných kovů	odpad a šrot z neželezných kovů	X
déchets et débris des métaux précieux	odpad a šrot z drahých kovů	odpad a šrot z ušlechtilých kovů; odpad a šrot z drahých kovů	X

déchets et débris provenant de la fabrication de batteries et d'accumulateurs	odpad a šrot vznikající při výrobě baterií a akumulátorů	odpad a šrot vznikající při výrobě baterií a akumulátorů	X
déchets et résidus d'arsenic	odpady a zbytky arzenu	odpad a zbytky arzenu	X
déchets et résidus de mercure	odpad a zbytky rtuti	odpad a zbytky rtuti	X
déchets ferreux et débris de fer ou d'acier	Železný odpad a šrot ze železa nebo oceli	odpad a šrot ze železa nebo oceli; odpad a šrot ze železa a oceli	X
déchets hospitaliers	nemocniční odpad	nemocniční odpad	X
déchets hospitaliers infectieux	infekční nemocničního odpadu	infekční klinické odpady	X
déchets incinérés	spalovaného odpadu	Spalovaný odpad	X
déchets industriels	průmyslový odpad	průmyslové odpady	průmyslový odpad
déchets inertes	inertní odpad	inertní odpady	X
déchets issus d'assemblages électriques	odpad z elektrických přístrojů	odpad z elektrických přístrojů a elektronického šrotu	X
déchets issus de la fabrication, de la	odpady z výroby, přípravy a použití	odpad z výroby, zpracování a použití	X

préparation et de l'utilisation des produits de préservation du bois	vání přípravků na ochranu dřeva	tí chemických látek pro konzervaci dřeva	
déchets issus de la production et de la préparation de produits pharmaceutiques	odpady z výroby a přípravy léčiv	odpad z výroby a přípravy farmaceutických výrobků	X
déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de biocides et de produits phytopharmaceutiques	odpady z výroby, přípravy a používání biocidů a přípravky na ochranu rostlin	odpad z výroby, zpracování a použití pesticidů a prostředků rostlinolékařské péče	X
déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de produits et matériels reprographiques et photographiques	odpady z výroby, přípravy a používání reprografických a fotografických materiálů a výrobků	odpad z výroby, zpracování a použití reprografických a fotografických chemických látek a zpracovatelských materiálů	X
déchets issus de la production, de préparation et de l'utilisation de résines, de latex, de plastifiants ou de	odpady z výroby, přípravy a používání pryskyřic, latex, změkčovadla nebo klišů a lepidel	odpad z výroby, zpracování a použití pryskyřic, latexů, změkčovadel, klišů a lepidel	X

colles et adhésifs			
déchets issus du traitement de surface des métaux et plastiques	odpady z povrchové úpravy kovů a plastů	odpad, který vzniká při povrchové úpravě kovů a plastů	X
déchets lingotés en fer ou en acier	odpad ze železa nebo oceli v ingotech	železné a ocelové ingoty z přetaveného šrotu	X
déchets liquides, solides et gazeux	kapalným, pevným a plynným odpadem	kapalný, pevný a plynný odpad	X
déchets ménagers	domovního odpadu	odpad/y z domácností	X
déchets municipaux	komunální odpad	komunální odpad/y	X
déchets municipaux biodégradables	biologicky rozložitelný komunální odpad	biologicky rozložitelné komunální odpady	X
déchets municipaux solides	tuhý komunální odpad	tuhý komunální odpad	X
déchets non brûlés	nespálených odpad	nespálený odpad	X
déchets non dangereux ou inertes	neklasifikovaných jako nebezpečné nebo inertních odpadů	odpady neklasifikované jako nebezpečné nebo inertní odpady	X

déchets pompables	čerpatelných odpadů	čerpatelné odpady	X
déchets provenant de ces établissements	odpad z těchto zařízení	odpady ze stávajících průmyslových zařízení	X
déchets provenant de l'aviation civile	odpad z civilního letectví	odpady vznikající při civilní letecké dopravě	X
déchets provenant de l'exploitation des navires	odpady z provozu lodí	lodní odpad	X
déchets provenant de l'industrie du dioxyde de titane	odpady z průmyslu oxidu titaničitého	odpad/y z průmyslu oxidu titaničitého; odpady pocházející z průmyslu oxidu titaničitého	X
déchets provenant d'emballages	odpady z obalů	odpady vznikající z obalů	X
déchets provenant des activités commerciales, industrielles et des administrations	odpad z komerční, průmyslové činnosti a správy	živnostenský odpad, průmyslový odpad a odpad z úřadů	X
déchets provenant des véhicules	odpad z vozidel	odpady z vozidel	X
déchets radioactifs	radioaktivní odpad	radioaktivní odpad	radioaktivní odpad

		pad/y	
déchets radioactifs, miniers et agricoles	radioaktivní, těžební a zemědělské odpady	radioaktivní odpady, odpady z těžby a zemědělské odpady	X
déchets résiduels	zbytkový odpad	Odpady	X
déchets résultant de la prospection et de l'exploitation des ressources en pétrole et en gaz	odpady vznikající při geologickém průzkumu a těžby ropy a zemního plynu	odpad vznikající při průzkumu a těžbě ložisek ropy a zemního plynu	X
déchets solides	tuhý odpad	tuhé odpady	X
déchets toxiques dangereux	nebezpečný toxický odpad	toxický a nebezpečný odpad	X
déchets toxiques et dangereux	toxickým a nebezpečným odpadem	toxické a nebezpečné odpady; toxické a nebezpečné látky	X
déchets transformés	zpracování odpadu	zpracovaný odpad	X
déchets valorisables et non valorisables	využitelných a nevyužitelných odpadů	využitelné a nevyužitelné odpady	X
déchets végétaux	rostlinné odpady	rostlinný odpad	zelený odpad
déchets végétaux agricoles et fo-	zemědělské a lesní	rostlinný odpad ze zemědělství a les-	X

restiers	rostlinného odpadu	nictví	
déchets végétaux provenant du secteur de la transformation alimentaire	rostlinný odpad z odvětví zpracování potravin	rostlinný odpad z potravinářského průmyslu	X
déchets admis	přijímané odpady	přípustné odpady	X
déchets dangereux résultant de la recherche et de l'exploitation de ressources en pétrole et en gaz sur des installations en mer et incinérés à bord	nebezpečné odpady plynoucí z výzkumu a těžby ropy a plynu na moři a spalovaný na palubě	nebezpečné odpady vznikající při průzkumu a těžbě nalezišť ropy a zemního plynu ze zařízení na moři a spalované v těchto zařízeních	X
déchets, rognures et débris de matières plastiques	odpady, úlomky a odřezky plasty	odpad, odřezky a úlomky z plastů	X